

'Welzijnsbezoek' 75-jarigen in de dorpskernen Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk

Afstudeerproject 'Maatschappelijk Werk en Dienstverlening'
Haagse Hogeschool te Den Haag
Studiebegeleider: W. Visser

Opdrachtgever: Stichting Welzijn Westland

Yvonne Scholtes, studentnummer 20015692

Mei 2005

*'Een "mooie oude dag" komt nooit vanzelf;
het is de vrucht van steeds opnieuw bevochten overwinningen en
van steeds opnieuw beginnen na een nederlaag'.*

Simone de Beauvoir

Voorwoord

Inhoudsopgave

1. Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	1
2. Achtergronden en opzet van het welzijnsbezoek	2
2.1. Inleiding	2
2.2. Doelstelling SWW en onderzoek.....	3
2.3. Probleemstelling	4
2.4. Begripsbepalingen	5
2.5. Onderzoekstraject.....	6
2.5.1 Werkwijze en opzet van het onderzoek	6
2.5.2 Literatuur.....	6
2.5.3 Inventariserend onderzoek.....	6
2.5.4 Onderzoeksparadigma	6
2.5.5 Databronnen	7
2.5.6 Dataverzamelings technieken	7
2.5.7 Vragenlijst	7
2.5.8 Vrijwilligers	8
2.5.9 Eindproduct.....	9
3. Demografische kenmerken van ouderen in het Westland en Nederland	10
3.1 Westland.....	10
3.2 Landelijke cijfers over 'ouderen'	11
4. Maatschappelijke, politieke en sociale context.....	12
4.1 Verzorgingsstaat.....	12
4.2 Wonen en woonomgeving.....	13
4.3 Gezondheid	14
4.4 Mobiliteit en vervoer.....	15
4.5 Sociale contacten en tijdsbesteding	15
4.6 Financiën	16
5. Gegevens analyse.....	18
5.1 Algemene gegevens.....	18
5.2 Leeftijd, geslacht, burgerlijke status, leef-/woonsituatie.....	19
5.3 Wonen- en woonomgeving	20
5.4 Gezondheid	21
5.5 Zelfredzaamheid.....	22
5.6 Mobiliteit en vervoer.....	24
5.7 Sociale contacten en tijdsbesteding	25
5.8 Financiën.....	27
5.9 Contactblad	28

6. Conclusies.....	29
6.1 Beantwoording van de onderzoeks (sub-)vragen	29
7. Aanbevelingen.....	33
8. Evaluatie onderzoek	34

Bijlagen:

1. Lijst geraadpleegde bronnen
2. Lijst van gebruikte afkortingen
3. Tabellen van vragenlijst Welzijnsbezoek
4. Brief aan doelgroep
5. Vragenlijst Welzijns- (Signalerend-) huisbezoek

1. Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

In opdracht van de Stichting Welzijn Westland is een onderzoek uitgevoerd onder de inwoners van Gemeente Westland, dorpskernen Naaldwijk, Maasdijk en Honselersdijk, welke in het jaar 2004, de leeftijd van 75 jaar bereiken.

De leeftijdsgrens is gebaseerd op het (naderende) einde van de 4^e levensfase en de start van de 5^e levensfase van de mens. Om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven participeren in de samenleving is het van belang dat ouderen op de hoogte zijn van de mogelijkheden en voorzieningen die aanwezig zijn. Dit onderzoek kan hier (hopelijk) een bijdrage aan leveren.

De doelstelling van het Welzijnsbezoek is tweeledig en bestaat uit een kenniscomponent en een handelingscomponent. Tijdens een huisbezoek, uitgevoerd door vrijwilligers, wordt informatie verstrekt over diverse voorzieningen en mogelijkheden. Tevens wordt een vragenlijst ingevuld die bedoeld is om zicht te krijgen in de 'woon- en leefsituatie' en 'de behoefte en wensen van de ouderen'.

In totaal zijn 177 mensen benaderd en hebben 81 respondenten, verdeeld over de drie dorpskernen, aan het onderzoek meegewerkt.

In dit rapport wordt aan de hand van deelvragen de volgende probleemstelling beantwoord:

“Wat is de interpretatie en wat zijn de wensen van 75-jarigen uit de dorpskernen Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk op de volgende aspecten van de leefsituatie: wonen en woonomgeving, gezondheid, zelfredzaamheid en hulp- en dienstverlening, mobiliteit en vervoer, sociale contacten en tijdsbesteding, financiën”.

Achtereenvolgens worden de verschillende aspecten van de leefsituatie in de vragen, theorie, analyse en conclusies van dit rapport besproken.

Uit het onderzoek komt duidelijk naar voren dat de 75-jarigen in de dorpskernen Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk, over het algemeen genomen, tevreden zijn met hun leefsituatie. Toch ondervinden 75-jarigen een aantal beperkingen en bestaan bij de doelgroep verschillende wensen.

Ruim twee derde van de respondenten vindt zich zelf, over het algemeen, goed gezond. Opvallend hierbij is dat een nog groter percentage aangeeft bepaalde problemen met de gezondheid te hebben en medicijnen te gebruiken. De zelfredzaamheid zal de komende jaren (verder) af gaan nemen. Daarbij is het van belang dat de SWW, indien de cliënt dit nodig heeft, de wegwijzer tussen de vele mogelijkheden en voorzieningen zal zijn.

Daarnaast heeft de SWW een signalerende functie. Vanuit deze functie zal de stichting de aanbevelingen, die zij zelf niet kan realiseren, onder de aandacht moeten brengen van derden, zoals de ouderenbonden, de politiek en de Senioren Advies Raad Westland (SARW).

Het verdient zeker aanbeveling om het Welzijnsbezoek in de toekomst te continueren, eventueel in een gewijzigde vorm.

2. Achtergronden en opzet

2.1 Inleiding

Nederland vergrijst en het terrein van de ouderenzorg is volop in beweging. De levensverwachting en het aantal levensjaren in goede gezondheid stijgen.

De laatste dertig jaar heeft een verschuiving plaatsgevonden van waarden als volgzzaamheid, traditie en streven naar materieel gewin, naar waarden als zelfstandigheid, zelfontplooiing en emancipatie. Bij dit proces van individualisering worden individuen minder dwingend dan voorheen in hun opvattingen en gedragingen gestuurd door de maatschappelijke verbanden, waarvan zij deel uitmaken. Dit heeft als gevolg dat ook ouderen mondiger worden; zij willen gehoord en erkend worden in hun individuele behoeften en wensen.

De vergrijzing en de trend dat steeds meer ouderen (en mensen met een functiebeperking) langer thuis willen blijven wonen, zorgt ervoor dat de ontwikkelingen op het gebied van Wonen, Zorg en Welzijn elkaar de laatste jaren in een snel tempo opvolgen.

Door modernisering van de AWBZ¹ en de komst van de nieuwe WMO² zal een marktwerking ontstaan. Vraaggestuurde en functiegerichte zorg komen in de plaats van aanbodgestuurde zorg.

Met de komst van de WMO geeft de overheid aan gemeenten opdracht acht prestatievelden³ in te vullen. Prestatievelden die nu nog onder de Welzijnswet, de AWBZ of de WVG vallen. Na invoering van de WMO is de gemeente vrij om op basis van lokale behoefte zelf te beslissen welke voorzieningen zij wil ondersteunen en welke niet.

Westland

In 2004 zijn vijf gemeenten namelijk Monster, 's-Gravenzande, Naaldwijk, De Lier en Wateringen gefuseerd tot één Gemeente Westland. Dit was reden, voor de stichtingen Welzijn Ouderen in dit gebied, om na te denken over de mogelijkheden van samenwerking en/of fusie.

Stichting Welzijn Westland

Stichting Welzijn Ouderen (SWO) 's-Gravenzande-Monster en Stichting Gecoördineerd Ouderen Beleid (GOB) Naaldwijk zijn per 1 januari 2004 gefuseerd tot Stichting Welzijn Westland.

Per 1 juli 2005 staat de volgende fusie op stapel tussen De Koepel Stichting in De Lier, Stichting Welzijn Ouderen Kwintsheul/Wateringen (SWOW) en Stichting Welzijn Westland (SWW). Er zal dan één grote Stichting Welzijn voor ouderen en mensen met een functiebeperking in het Westland ontstaan, waardoor het mogelijk is om in alle dorpskernen (dezelfde) producten, diensten en activiteiten aan te bieden. Hierdoor wordt de onderhandelingspositie van de stichting, als samenwerkingspartner, sterker t.o.v. subsidiegever en andere instellingen in de regio.

Stichting Welzijn Westland wordt voor een groot gedeelte gesubsidieerd door de gemeente. Met de invoering van de WMO zal deze subsidierelatie gaan veranderen.

Om in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen is het van belang inzicht te krijgen in de behoefte van de lokale samenleving. Het is dus van belang dat de behoeften van ouderen en

¹ bijlage: lijst afkortingen

² bijlage: lijst afkortingen

³ 'Werkwijze Zorgloket Stichting Welzijn Westland' (d.d. 9-12-2004)

de 'grijze gebieden' in kaart worden gebracht, maar ook dat de prestaties van de stichting duidelijk zichtbaar zijn. Dit onderzoek kan hierin een aandeel hebben.

2.2 Doelstelling SWW en onderzoek

Doelstelling van SWW

"De SWW wil door middel van het aanbieden van een zo'n breed mogelijk pakket aan voorzieningen, primair met al de haar ten dienste staande middelen, bevorderen dat ouderen en mensen met een functiebeperking zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en zo volledig mogelijk kunnen blijven participeren in de samenleving"⁴.

Kernfuncties

Het welzijnswerk voor ouderen heeft drie kernfuncties om haar doelen te bereiken:

- Persoonsgerichte begeleiding en hulpverlening
- Sociale preventie
- Maatschappelijke activering

Het welzijnswerk draagt bij aan:

- Sociale contacten tussen ouderen onderling en tussen jong en oud
- Een veilige en leefbare buurt
- Inzet van levenservaringen
- Zelfredzaamheid
- Regie over het eigen leven
- Veilig en prettig wonen
- Een gezond leefpatroon
- Gebruik van voorzieningen
- Stevige en duurzame mantelzorg
- Ontspanning, ontplooiing, creativiteit en educatie
- Maatschappelijke deelname

Doelstelling onderzoek

Een Welzijnsbezoek, ook wel Signalerend Huisbezoek genoemd, is in het 'ouderenwerk' een bekend begrip. Door middel van dit inventariserende onderzoek naar de woon- en leefsituatie van ouderen en hun wensen en/of knelpunten bij het zelfstandig functioneren, kan de SWW voorzieningen verbeteren en/of ontwikkelen op de vraag van ouderen.

Het Welzijnsbezoek is echter niet alleen bedoeld als een onderzoek. Een belangrijk neven doel van dit bezoek is het informeren van zelfstandig wonende ouderen over regelingen en voorzieningen die het mogelijk maken langer zelfstandig te blijven wonen.

De deelnemers van het onderzoek worden door een vrijwilliger, individueel, benaderd en bezocht. Tijdens het huisbezoek passeren, door middel van een vragenlijst, tal van onderwerpen de revue en wordt de behoefte aan nadere informatie en/of voorzieningen duidelijk. De informatie wordt dan meteen door de vrijwilliger gegeven, mondeling of door middel van folders. Bij moeilijke of complexe (hulp)vragen van de respondent wordt een vervolgspraak met de ouderenadviseur gemaakt.

Enerzijds gaat het dus om het bieden van informatie, daadwerkelijke hulp- en dienstverlening aan ouderen die hieraan behoefte hebben. Anderzijds gaat het om het verzamelen van gegevens om een beter inzicht te krijgen in de vraag naar hulp- en dienstverlening van de doelgroep en hoe daarin kan worden voorzien.

Door de vragenlijsten systematisch te verwerken komt meetbare ofwel kwalitatieve informatie beschikbaar. De SWW zal deze informatie en aanbevelingen kunnen gebruiken om beleid

⁴ Beleidsnotitie Stichting Welzijn Westland 2004 – 2006

voor de toekomst te ontwikkelen. Tevens kan deze informatie op lokaal en misschien zelfs op regionaal niveau worden aangeboden, om bijvoorbeeld beleid te kunnen afstemmen.

Doelgroep

De doelgroep is bepaald op zelfstandig wonende ouderen van 75 jaar en ouder. Voor het afstudeerproject is deze doelgroep beperkt tot ouderen die in 2004 75 jaar worden (geboren in 1929) en woonachtig zijn in de voormalige gemeente Naaldwijk.

De voormalige gemeente Naaldwijk bestond uit drie dorpskernen; Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk. In totaal zijn 177 personen voor dit onderzoek benaderd.

De keuze voor dit werkgebied is gebaseerd op het voormalig werkgebied van de stichting GOB, de huidige afdeling Naaldwijk van Stichting Welzijn Westland.

Probleem

De subsidierelatie tussen SWW en Gemeente Westland zal gaan veranderen bij de invoering van de WMO. De gemeente zal de prestatievelden van de WMO gaan invullen en dit biedt kansen voor de stichting. Tevens zal de organisatie van de SWW na de komende fusie veranderen en kunnen de aanbevelingen van dit onderzoek worden geïmplementeerd als aandachtspunt(en) voor de SWW.

Om in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen is het van belang inzicht te krijgen in de woon- en leefsituatie van ouderen en hun wensen en/of knelpunten bij het zelfstandig functioneren. Daarnaast is het belangrijk dat de 'grijze gebieden' in kaart worden gebracht en de prestaties van de stichting duidelijk zichtbaar zijn. Dit onderzoek kan hierin een aandeel hebben.

2.3 Probleemstelling

Uit bovenstaande is de volgende probleemstelling geformuleerd:

“Wat is de interpretatie en wat zijn de wensen van 75-jarigen uit de dorpskernen Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk op de volgende aspecten van de leefsituatie: wonen en woonomgeving, gezondheid, zelfredzaamheid en hulp- en dienstverlening, mobiliteit en vervoer, sociale contacten en tijdsbesteding, financiën”.

Subvragen:

A. Wonen en woonomgeving

In wat voor soort woning wonen 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk?
Wonen ouderen, over het algemeen genomen graag, in deze woning en buurt/wijk?
Voelen ouderen zich veilig in hun woonomgeving?

B. Gezondheid en zelfredzaamheid

Hoe ervaren 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk hun gezondheid?
In welke mate hebben deze 75-jarigen behoefte aan hulp van derden?

C. Mobiliteit en vervoer

Hoe mobiel zijn 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk en van welke vervoersmiddelen c.q. voorziening wordt gebruik gemaakt?

D. Sociale contacten en tijdsbesteding

Zijn 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk tevreden over hun (sociale) contacten en over de manier waarop zij hun tijd besteden?

E. Financiën

Hoe beleven 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk hun financiële situatie en zijn zij bekend met de mogelijkheden op het gebied van financiële vergoedingen, en kwijschelding?

F. Stichting Welzijn Westland

Zijn 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk bekend met de diensten, producten en voorzieningen van de Stichting Welzijn Westland?

Hebben 75 jarige in de voormalige gemeente Naaldwijk behoefte aan een informatie blad met informatie voor ouderen?

In welke mate heeft (voortzetting van) het welzijnsbezoek een meerwaarde voor de SWW.

2.4 Begripsbepalingen

- Interpretatie is een verklarende uitlegging van, invulling of opvatting
- Welzijn is een veel gebruikt begrip en hiervoor zijn verschillende omschrijvingen zoals: de toestand waarbij men in materieel en geestelijk opzicht voorspoedig, gelukkig is (welbevinden)
"De SWW ziet welzijn als een geheel van levensvoorwaarden, die zodanig in balans zijn, dat het tevredenheid oproept met het individuele bestaan en bijdraagt aan de sociale kwaliteit van de samenleving"
- Een aspect is een zijde/kant van. In dit geval een kant van de leefsituatie
- Leefsituatie is de situatie waarin men leeft
- Woonomgeving is de omgeving waar men woont
- Met zelfredzaamheid wordt bedoeld de mate waarin iemand in staat is zichzelf te helpen
- Mobiliteit is bewegelijkheid; het verplaatsen ouderen zich
- Sociale contacten zijn contacten die betrekking hebben op het functioneren in de maatschappij
- Producten zijn een voortbrengsel van de stichting
- Dienstverlening is het al of niet tegen betaling verrichten van diensten
- Hulpverlening is het verlenen van medische of sociale hulp

2.5 Onderzoekstraject

Voorafgaand aan het onderzoek is nagedacht over de manier hoe dit onderzoek gestalte zou krijgen. De kern van een onderzoek bestaat uit het verzamelen van gegevens maar daarnaast worden er keuzes gemaakt over zaken zoals een onderzoeksmethodiek, data-verzamelings-technieken en databronnen.

In dit hoofdstuk wordt omschreven waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt en welke werkwijze is gehanteerd.

2.5.1 Werkwijze en opzet van het onderzoek

Van mijn werkgever, Stichting Welzijn Westland, kreeg ik in 2004 de opdracht om een Welzijnsbezoek (ook wel Signalerend Huisbezoek genoemd) te organiseren onder 75-jarigen in mijn werkgebied. Het organiseren van een Welzijnsbezoek houdt in dat alle 75-jarigen, die hiervoor belangstelling hebben, worden bezocht. Aan de hand van een vragenlijst wordt er gekeken naar verschillende leefgebieden zoals huisvesting, mobiliteit, gezondheid, financiën en contacten met anderen, enz.

Door middel van een onderzoek naar de woon- en leefsituatie van ouderen en hun wensen en/of knelpunten bij het zelfstandig functioneren, kan de SWW voorzieningen verbeteren of ontwikkelen afgestemd op de vraag van ouderen.

Naar aanleiding van de antwoorden wordt de behoefte aan nadere informatie en/of voorzieningen duidelijk en zal de benodigde informatie worden verstrekt. Het huisbezoek hoeft niet te leiden tot hulpverlening of (uitbreiding van) gebruik van voorzieningen.

2.5.2 Literatuur

In de eerste fase van het onderzoek is literatuur op het gebied van wonen, zorg en welzijn van ouderen in Nederland bestudeerd. In deze literatuur wordt een uitgebreid overzicht gegeven van wat bekend is van de situatie van ouderen op de verschillende leefgebieden zoals genoemd in de vragenlijst.

2.5.3 Inventariserend onderzoek

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een (aangepaste) vragenlijst van het Tympaan Instituut. De onderzoeksmethode die bij deze vragenlijst en de geformuleerde probleemstelling hoort is een inventariserend onderzoek. Bij een inventariserend of diagnostisch onderzoek is sprake van een vraagstelling waarin behoefte is aan informatie over hoe het zit met de situatie, wat er gedaan wordt aan, wat de omvang is van, hoe men omgaat met, etc.

Kortom: wat is aan de hand is met betrekking tot het te onderzoeken verschijnsel⁵. Het product dat nagestreefd wordt, is een inventarisatie en analyse van het probleem en de daarbij behorende aanbevelingen.

2.5.4 Onderzoeksparadigma (onderzoeksbenadering)

Voor dit onderzoek is voornamelijk gebruik gemaakt van de kwantitatieve benadering (ook wel empirisch-analytische benadering genoemd). Kwantitatieve informatie is opgebouwd uit gegevens die meetbaar zijn en dus uitgedrukt worden in getallen en percentages. Deze onderzoeksparadigma is echter niet in een (volledig) zuivere vorm gebruikt. In het onderzoeksverslag wordt summier een beschrijving gegeven van de resultaten van de niet meetbare of kwalitatieve informatie. Vanuit de observaties en de interviews worden er letterlijke citaten weergegeven.

⁵ Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn

2.5.5 Databron

Als databron is gebruik gemaakt van individuele personen. Deze personen zijn geïnterviewd aan de hand van een gestructureerde vragenlijst. Personen kan men als databron in verschillende functies aanspreken. Voor dit onderzoek is de persoon aangesproken als de persoon zelf, om gegevens over hemzelf, zijn ideeën, wensen e.d. te krijgen⁶.

Eind september 2004 heb ik een aanvraag ingediend bij gemeente Westland voor het verkrijgen van gegevens uit het bevolkingsregister. Ten behoeve van dit onderzoek was het noodzakelijk om namen en adresgegevens te hebben van mensen woonachtig in de voormalige gemeente Naaldwijk, geboren in 1929. Gemeente Westland heeft de aanvraag gehonoreerd en de doelgroep bestond uit 177 personen.

Deze doelgroep, 177 personen, hebben in november een schrijven⁷ ontvangen met daarin uitleg over het onderzoek en de vraag of zij bereid waren hieraan mee te werken.

De leeftijdsgrens van 75 jaar is gebaseerd op het (naderende) einde van de 4^e levensfase en de start van de 5^e levensfase van de mens.

Het ministerie van SZW⁸ onderscheidt vijf levensfasen in de levensloop van de mens.

- Eerste levensfase: 0 – 15 jaar, de vroege jeugd
- Tweede levensfase: 15 – 30 jaar, jongvolwassenheid
- Derde levensfase: 30 – 60 jaar, volwassenheid. In deze fase staan voor de meeste mensen arbeid en de zorg voor kinderen centraal. Voor vrouwen is betaalde arbeid vanzelfsprekender geworden, maar niet onproblematisch in combinatie met de zorg voor kinderen. De meeste mannen oriënteren zich nog steeds op fulltime betaald werk. In de drukte van het leven kan de combinatie van werk en opleiding, opvoeding en soms ook mantelzorg voor een zorgbehoevende ouder leiden tot overbelasting.
- Vierde levensfase: 60 – 80 jaar (en ouder). Actieve ouderdom. Dit heeft betrekking op de in omvang snel toenemende naoorlogse geboortegolf.
- Vijfde levensfase: vanaf 75 á 80 jaar. Hoge ouderdom. De laatste levensfase treedt in als mensen geestelijk of fysiek raken aangewezen op blijvende intensieve zorg van anderen, en hun mogelijkheden om aan andere levenssferen deel te nemen sterk afnemen.

2.5.6 Dataverzamelingstechniek

Als dataverzamelingstechniek is gekozen voor individuele ondervraging door middel van een gestructureerde vragenlijst. De gesprekken vonden plaats bij de respondent thuis.

De doelgroep was dermate groot dat het m.i. niet mogelijk was om zelf alle deelnemers van het onderzoek persoonlijk te bezoeken. Daarom is in oktober gestart met het werven van vrijwilligers voor het uitvoeren van de huisbezoeken.

2.5.7 Vragenlijst

Het Tympaan-Instituut⁹ heeft in samenwerking met IVO Zuid Holland¹⁰ een vragenlijst samengesteld. In de vragenlijst wordt ingegaan op achtergrond informatie, individuele zaken en algemene zaken op de verschillende aspecten van de leefsituatie.

⁶ Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn

⁷ bijlage: schrijven aan de 75-jarigen met het verzoek mee te werken aan het Welzijnsbezoek

⁸ Ouder worden we allemaal! NIZW 2004 in opdracht van ministerie VWS

⁹ Expertisecentrum op het terrein van onderzoek, advies en trainingen voor het zorgbeleid in Zuid-Holland

¹⁰ Vereniging van Instellingen Voor Ouderenwerk in Zuid-Holland

Deze vragenlijst heb ik gewijzigd en aangevuld aan de mogelijkheden van lokale organisaties c.q. stichtingen. Tevens zijn de producten en diensten van de SWW aan de vragenlijst toegevoegd en zijn aanvullende vragen geformuleerd o.a. over het Contactblad van de stichting.

De concept-vragenlijst is door collega's gelezen, waarna de lijst bij twee willekeurige respondenten is uitgetoetst. Naar aanleiding hiervan zijn nog een aantal kleine correcties verwerkt waarna de definitieve lijst is gemaakt.

Zodra de ingevulde vragenlijsten werden ingeleverd, zijn deze gecontroleerd op bruikbaarheid voor het onderzoek. Daarna is door een ouderenadviseur van de stichting, actie ondernomen als de cliënt hierom had gevraagd. De vragenlijsten zijn d.m.v. handmatig turven in kaart gebracht. De turflijsten resulteren in een overzicht met alle vragen en data¹¹.

2.5.8 Vrijwilligers

De huisbezoeken zijn uitgevoerd door vrijwilligers welke speciaal voor dit project zijn aangetrokken. Het werven van de vrijwilligers ging d.m.v. persberichten in lokale kranten. Met alle vrijwilligers, die zich hadden aangemeld, is een persoonlijk gesprek gevoerd.

Voor de vrijwilligers van dit project zijn twee trainingsbijeenkomsten georganiseerd. Er is bewust gekozen om deze bijeenkomsten samen met een collega te organiseren omdat de vrijwilligers ook tijdens het project moeten worden begeleid en de continuïteit hierdoor gewaarborgd is.

Tijdens deze bijeenkomsten kwamen de volgende onderwerpen aan de orde: doelstelling en werkwijze van het project, de gespreksvoering, de houding t.o.v. de ouderen, het werken met een vragenlijst, het aanbieden van informatie, het signaleren en terugkoppelen van problemen naar de ouderenadviseur.

Verder is veel aandacht besteed aan de sociale kaart van gemeente Westland en zijn de vrijwilligers op de hoogte gebracht over het aanbod aan hulp-, zorg- en dienstverlening, inclusief de geldende regelgeving.

Naar aanleiding van deze bijeenkomsten zijn enkele nuttige aanvullingen c.q. aanpassingen in de vragenlijsten doorgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn:

- ☐ Woont u ver van: wat is ver?
Naar aanleiding hiervan zijn deze vragen aangevuld met '500 meter'
- ☐ Een vraag over SeniorenWeb is toegevoegd: SeniorenWeb organiseert computercursussen voor senioren en in de voormalige gemeente Naaldwijk is deze plaatselijke afdeling zeer actief.
- ☐ Internet en mail is een medium dat niet meer weg te denken is uit de huidige samenleving. Hierover stonden geen vragen vermeld.

In totaal hebben veertien vrijwilligers zich actief ingezet voor de huisbezoeken. Alle vrijwilligers hebben een vrijwilligersovereenkomst ondertekend.

Bij de uitvoering van het project ligt de nadruk op het informeren van ouderen en het inventariseren (signaleren) van hun wensen en behoeften. Specifieke vragen van ouderen om meer informatie of hulp bij het verkrijgen van hulp of zorg, worden doorgegeven aan de ouderenadviseurs, die actie ondernemen. Een interview duurde gemiddeld één tot twee uur.

¹¹ bijlage: tabellen van vragenlijst Welzijnsbezoek

De vrijwilligers hadden de beschikking over foldermateriaal, 'Contactblad' en natuurlijk de vragenlijst. De vragenlijst gaf richting aan het gesprek en leverde vergelijkbare informatie op voor het onderzoek. De vrijwilligers kregen, afhankelijk van hun beschikbare tijd, maximaal 7 adressen per keer zodat zij zelf, in overleg met de respondent een afspraak konden maken.

Terugkoppeling door vrijwilligers

Individuele contacten met vrijwilligers vonden plaats tijdens het inleveren van de ingevulde vragenlijsten. Op deze momenten konden vrijwilligers eventuele vragen en onduidelijkheden bespreken met een van de ouderenadviseurs. Ook signalen van de vrijwilligers werden genoteerd en indien nodig werd een bezoek of andere actie door de ouderenadviseur uitgevoerd.

Na afloop van het project zijn de vrijwilligers uitgenodigd voor een bijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst werden diverse onderwerpen en bijzonderheden besproken zoals: knelpunten die vrijwilligers hadden ervaren, foldermateriaal, gebruik van de vragenlijst, stand van zaken van de huisbezoeken en vervolgcontacten van de ouderenadviseurs.

Bijzondere aandacht is besteed aan de vragenschema's waarin aangegeven kon worden of men gebruik maakte, bekend was, behoefte had aan informatie of gebruik. Deze schema's waren regelmatig niet juist of onvolledig ingevuld. Het invullen werd door de vrijwilligers als lastig ervaren.

Opvallend was dat de 'waarom-vragen' en suggesties in de vragenlijst minimaal zijn ingevuld. Voor een volgend onderzoek is dit een aandachtspunt voor de vrijwilligers.

De vrijwilligers hebben allemaal te kennen gegeven ook deel te willen nemen aan een eventueel vervolg project.

2.5.9 Eindproduct

Het eindproduct van het project Welzijnsbezoek zal een onderzoeksrapport zijn, waarin de resultaten van de analyses en interpretaties zijn vastgelegd. Daarnaast bevat het rapport een hoofdstuk aanbevelingen.

Het rapport bevat de volgende kenmerken:

- voor de opdrachtgever concrete en bruikbare kennis (de onderzoeksresultaten zijn informatief; de informatie is begrijpelijke en herkenbaar)
- heldere weergave (lay-out, taalkundige eisen, presentatie)
- validiteit en betrouwbaarheid (er is op een eerlijke, controleerbare en inzichtelijke wijze gewerkt zodat er een deugdelijk resultaat is ontstaan)
- wordt binnen de gesteld tijdsduur overhandigd.

3. Demografische kenmerken van ouderen in het Westland en Nederland

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan enkele demografische kenmerken van het Westland en van ouderen in Nederland.

3.1 Westland

Het Westland heeft per 1 januari 2005 97.841 inwoners¹². De verdeling tussen mannen en vrouwen is ongeveer gelijk, t.w. 48.886 mannen en 48.955 vrouwen.

Bijna 13% (12.683) van de inwoners is ouder dan 65 jaar waarvan 2.993 zelfs boven de 80 jaar. Helaas is het niet mogelijk om de huidige cijfers per dorpskern te vermelden omdat deze niet meer worden geregistreerd bij het CBS na de éénwording van het Westland. Om toch een beeld te geven van de verdeling van ouderen binnen de gemeente wordt hieronder een tabel getoond van de leeftijdsopbouw van de bevolking van het Westland van 2003.

Met inwoners van Naaldwijk worden ook de dorpskernen Honselersdijk en Maasdijk bedoeld.

Tabel 1: Leeftijdsopbouw bevolking vanaf 55 jaar en ouder

per 1 jan. 2004	Totaal	55 - 64	%	65 - 74	%	75 plussers	%
Naaldwijk	28.838	3.378	11,7	2.116	7,3	1.731	6,0
Monster	20.498	2.244	10,9	1.608	7,8	1.279	6,2
's-Gravenzande	19.564	2.355	12,0	1.469	7,5	1.016	5,1
Wateringen	16.685	1.308	7,8	1.022	6,1	758	4,5
De Lier	11.745	1.527	13,0	776	6,6	503	4,2
Totaal	97.330	10.812	11,1	6.991	7,1	5.287	5,4

Bron: CBS/statistisch bestand gemeenten per 1-1-2003

In totaal waren er per 1 januari 2003 in gemeente Naaldwijk 23.090 (bijna 24%) inwoners van 55 jaar en ouder. Ongeveer de helft van de 55-plussers is vrouw. Het aandeel vrouwen en alleenstaande stijgt met de leeftijd.

De leeftijdsgroep van boven de 85 jaar bestaat voor driekwart uit vrouwen.

¹² CBS – Statline

3.2 Landelijke cijfers over 'ouderen'

Volgens de CBS-bevolkingsprognose 2002 neemt de levensverwachting van mannen bij de geboorte toe van 75,5 jaar in 2000 (en 76,0 in 2002) tot 78,0 jaar in 2020. Bij vrouwen wordt een stijging verwacht van 80,6 in 2000 (en 80,7 in 2002) naar 81,1 jaar in 2020. Het verschil in levensverwachting tussen mannen en vrouwen loopt dus terug van 5,1 naar ongeveer 3 jaar. Dit is vooral het gevolg van veronderstellingen van het CBS omtrent het rookgedrag in de toekomst.

Het aantal 65-plussers zal stijgen van bijna 2,2 miljoen in 2000 tot ruim 3,2 miljoen in 2020, een toename van 49%. In de afgelopen decennium is niet alleen de levensverwachting bij de geboorte toegenomen, maar ook op 65 jarige leeftijd. De toename per leeftijdsgroep van mannen en vrouwen loopt sterk uiteen. Onder mannen is deze toename groter dan onder vrouwen. Een positief effect van het afnemende verschil in levensverwachting tussen mannen en vrouwen is ook dat er minder weduwen zullen zijn.

Ook de kans op het bereiken van de 100-jarige leeftijd is toegenomen. Voor iemand die begin 19^e eeuw werd geboren was die kans 1 op 10.000. Voor iemand die een eeuw later werd geboren was deze kans toegenomen tot 1 op 500. Het aantal 'eeuwelingen bedraagt in 2004 1.200; het aantal vrouwen onder hen is vijf keer zo hoog als het aantal mannen. Sinds het begin van de jaren '90 is het aantal mannen van 100 jaar of ouder ongeveer constant gebleven, terwijl het aantal vrouwen van die leeftijd een sterke stijging laat zien¹³.

¹³ Ouderen nu en in de toekomst

4. Maatschappelijke, politieke en sociale context

In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de maatschappij is veranderd is en wat daar de gevolgen van zijn voor ouderen in de samenleving.

In de daaropvolgende paragrafen worden, in aansluiting op de vragenlijst, verschillende aspecten van de leefsituatie omschreven. Er is een sterke samenhang tussen de onderwerpen van de vragenlijst. Eigenlijk staan alle vragen in elkaars verlengde. Voor ouderen wordt de woning en woonomgeving steeds belangrijker omdat er relatief veel tijd wordt doorgebracht. Is een woning of de omgeving geschikt voor ouderen i.v.m. de mobiliteit en de zelfredzaamheid? Als ouderen niet (voldoende) mobiel zijn dan kunnen zij niet participeren in de samenleving wat gevolgen heeft voor de zelfredzaamheid en zelfs voor de gezondheid. Zo staan ook het opleidingsniveau, financiële situatie en gezondheid weer met elkaar in verbinding.

4.1 Verzorgingsstaat

In de jaren '50 was men druk bezig met de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog. Het christelijke geloof, de traditionele rolverdeling waarin de man voor het inkomen en de vrouw voor het huishouden en kinderen zorgen, waren hierin uitgangspunt. In 1957 is de AOW en in 1959 de AWW ingevoerd.

In de jaren '60 nam de welvaart toe. De economische groei en de aardgasopbrengsten maken het mogelijk de overheidstaken aanzienlijk uit te breiden. De stijgende financiële lasten van veel verenigingen en stichtingen in de dienstverlenende sector komen op de rijksbegrotingen en veel vrijwilligers worden vervangen door beroepskrachten. In deze periode komen veel nieuwe wetgevingen tot stand: de algemene kinderbijslagwet in 1963, de ziekenfondswet en de algemene bijstandswet, beide in 1965, en de wet arbeidsongeschiktheid in 1967¹⁴.

In de jaren '70 en '80 wordt steeds meer de nadruk gelegd op het individu dat woont en werkt in de samenleving. De traditionele verzuiling brokkelt af en mensen worden mondiger.

In 2003 werd de AWBZ gemoderniseerd waarbij functiegerichte aanspraken centraal stonden. Sinds deze tijd is het begrip 'functies' leidend in de AWBZ-zorg. Met de financiering op basis van functies kunnen zorgkantoren beter onderhandelen over de inhoud, de kwaliteit en de prijs van de zorg. Zorgaanbieders kunnen zich met een indeling in functies beter richten naar de markt¹⁵.

De Welzijnsnota 1998-2002 krijgt in het najaar 2003 een vervolg met het landelijke Beleidskader Welzijn. De volgende aandachtspunten staan daarin centraal: *Zorg en welzijn*, met de nadruk op de mogelijkheden van hoogbejaarden en gehandicapten om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Hiervoor is het ontwikkelen van een lokaal stelsel van dienstverlening van grote betekenis. Dit stelsel moet de samenwerkingsverbanden tot stand brengen tussen zorg- en welzijnsvoorzieningen en de schotten wegnemen tussen welzijn, zorg en wonen. Maar de burger moet eerst zelf al het mogelijke doen om zelfstandig te leven en maatschappelijk te functioneren, pas daarna ondersteunt de overheid hem of haar daarbij¹⁶.

¹⁴ Verzorgingssociologie voor de gezondheidszorg en hulpverlening - W. Visser

¹⁵ Ministerie VWS - AWBZ

¹⁶ Beleidsagenda 2004: Keuzes voor een houdbare en betere presterende zorg: Ministerie van VWS

Het kabinet Balkenende-2 wil mensen meer verantwoordelijkheid laten dragen. Voor hun eigen leven en voor de mensen om hen heen. De keuzevrijheid en de zelfredzaamheid van ouderen staan voorop in een leeftijdsbewust beleid. Voor ouderen die niet in staat zijn verantwoordelijkheid te dragen, blijven er natuurlijk de nodige voorzieningen.

In 2006 wordt (waarschijnlijk) de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) ingevoerd. Het doel van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is dat iedereen - oud en jong, gehandicapt en niet-gehandicapt, mét en zonder problemen - maatschappelijk mee kan doen¹⁷. De huidige Welzijnswet, waaronder de lokale jeugdbeleid en Wet voorziening gehandicapten gaan op in de WMO. Vanuit de AWBZ gaan de huishoudelijke verzorging, een deel van de ondersteunende en activerende begeleiding en een aantal specifieke subsidieregeling naar de WMO. Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid over de uitvoering van de WMO en daarmee over een deel van de lichtere vormen van zorg. De zwaardere vormen van zorg zoals behandeling, verpleging en verblijf in een instelling komen nog voor rekening van de AWBZ.

In dit nieuwe stelsel bepaalt de gemeente zelf en niet de CIZ (voorheen RIO) of iemand voor bepaalde vormen van dienstverlening die de WMO biedt, in aanmerking komt. Tevens heeft het beleid van de gemeente een grote invloed op de mogelijkheden.

Veel cliënten/patiëntenorganisaties en ouderenbonden vrezen hierdoor voor aantasting van de rechtsgelijkheid en de rechtszekerheid. Niet voor niets wordt de WMO door velen een bezuinigingsmaatregel genoemd. Er zijn momenteel nog veel onduidelijkheden maar één ding is zeker: Het komende jaar gaat er veel veranderen op het gebied van Zorg en Welzijn.

4.2 Wonen en woonomgeving

Zoals hiervoor al omschreven "vergrijs" de Nederlandse bevolking. Er komen steeds meer ouderen. Zij worden steeds ouder, blijven langer vitaal en verhuizen steeds minder (snel) naar een verzorgingshuis of een andere intramurale instelling.

Daarom wordt het wonen en de woonomgeving voor ouderen steeds belangrijker, maar ook welke woningen zijn er voor ouderen beschikbaar, nu en in de toekomst?

Grofweg bestaan er twee mogelijkheden om naar ouderenhuisvesting te kijken; volgens de "ouderenwoningen"-benadering en de "ouder-in-woningen"-benadering.

"Ouderenwoningen" zijn, zoals het woord al zegt, speciaal voor ouderen geschikte woningen. De huren van deze nieuwbouwwoningen of verbouwde bestaande woningen zijn redelijk betaalbaar en liggen in ieder geval binnen de grenzen van de huursubsidie.

Bij het bepalen waar de ouderenwoningen moeten liggen, is ook gekeken naar de buurt; voldoende voorzieningen als winkels en openbaar vervoer zijn een "must". Logischerwijs vallen de bekende aanleunwoningen, waarbij wonen en zorgen zijn gecombineerd eveneens onder de specifieke "ouderenwoningen".

Als je ouder wordt, kun je natuurlijk ook in een "gewoon" huis blijven wonen. Soms is daarbij alleen wat extra's nodig. "Hoe kunnen we voorkomen dat de woning of woonomgeving op een gegeven moment niet meer aan de behoefte van ouderen voldoet?" Deze vraag is de kern van de "ouder-in-woningen" benadering.

Een lijst met criteria, ontwikkeld door de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting, waaraan woning en woonomgeving moeten voldoen is het antwoord. Woningen zijn bijvoorbeeld goed toegankelijk (geen trappen, maar liften) en doorgankelijk (brede deuren, alles gelijkvloers), er zijn allerlei voorzieningen in de buurt en mensen voelen zich hier veilig. Zo kunnen allerlei "gewone" woningen in de sociale huursector en koopsector aan dergelijke eisen voldoen. Die

¹⁷ Notitie Ministerie VWS: Op weg naar een bestendig stelsel voor langdurige zorg en maatschappelijke ondersteuning

woningen zijn in principe voor iedereen geschikt. Voor ouderen moet - zonodig - wel een pakket van zorgvoorzieningen en diensten beschikbaar zijn.

Huisvesting is heel belangrijk voor ouderen. Toch blijkt, als ouderen zelf gevraagd worden wat zij belangrijk vinden in hun leven, dat de mogelijkheid om naar buiten te kunnen, andere mensen te ontmoeten, leuke en nuttige dingen doen eerder genoemd worden dan de woning zelf. De nabijheid van winkels en voorzieningen, een goed woonklimaat, een rustige buurt, veel groen en de nabijheid van openbare ruimte maken een buurt aantrekkelijk. Terwijl verloederende van de buurt, onveiligheid, geluidsoverlast, veel verkeer, slecht onderhoud van de openbare ruimte en veel verloop onder buurtbewoners aspecten zijn die een negatieve invloed hebben op de beleving van de woonomgeving en op de tevredenheid van de buurt¹⁸. Soms zijn het hele simpele dingen die de leefomgeving aantrekkelijk kunnen maken zoals een bankje om uit te rusten, zelf je boodschappen doen, de hond uit laten, op een terrasje zitten.

4.3 Gezondheid

Een ander belangrijk onderwerp bij het ouder worden is de gezondheid. Het spreekwoord 'Ouderdom komt met gebreken' blijkt in vele gevallen waar te zijn.

De algemene levensverwachting van Nederlanders stijgt sneller dan de gezonde levensverwachting. De levensverwachting stijgt nog steeds, maar het aantal jaren dat 65-plussers naar verwachting in goede gezondheid doorbrengen daalt. Dit betekent dat de kans om oud te worden sneller toe neemt, dan de kans om gezond oud te worden.

Naarmate mensen ouder worden, neemt hun zorgvraag toe, vooral als gevolg van ouderdomsziekten. Deze ouderdomsziekten kunnen in relatie staan tot een aantal factoren van de leefstijl zoals voeding, roken, en lichamelijke activiteiten.

Een ongezond voedingspatroon kan een belangrijke risicofactor zijn voor het optreden van een groot aantal ziekten. Daarnaast zijn er veel fysiologische en psychosociale factoren die ongewild gewichtsverlies en tekorten aan bepaalde voedingsstoffen kunnen veroorzaken. Het effect van lichamelijke activiteit op de gezondheidstoestand verloopt voor een belangrijk deel via de bloeddruk, lichaamsgewicht, vetpercentages, cholesterolniveau en botdichtheid. Lichamelijke activiteit kan de oorzaak zijn van chronische ziekten, maar het is ook mogelijk dat mensen minder bewegen omdat ze lichamelijke beperkingen ondervinden van chronische ziekten. Dit zal zeker bij ouderen een reden zijn dat een groot deel van de ouderen te weinig beweegt.

Een toenemende zorgvraag beperkt zich niet alleen tot medisch handelen. De langere zelfstandigheid van ouderen, onder wie velen met behoefte aan verzorging, leidt tot een grotere druk op extramurale voorzieningen zoals dagopvang, gezinsverzorging, maaltijdservice en aangepast vervoer. Tevens zullen, afhankelijk van beperkingen en hulpbehoefte, specifieke voorzieningen nodig zijn, zoals aanpassingen in de woning. Er wordt niet voor niets gezegd dat 'Welzijn' mensen uit de zorg houdt of de zorg versterkt¹⁹.

Cijfers bevestigen het algemeen bekende feit dat beperkingen vaker voorkomen naarmate de leeftijd toeneemt. Beperkingen zijn gemeten op verschillende gebieden van het dagelijks leven, zoals persoonlijke en huishoudelijke verzorging²⁰. Bij jongere ouderen zijn de beperkingen meestal niet ernstig, maar onder 85-plussers geldt dat voor een meerderheid wel.

¹⁸ Ouderen nu en in de toekomst, Gezondheid, verpleging en verzorging 2000- 2020: rivm

¹⁹ Mo-groep

²⁰ Ouderen nu en in de toekomst, Gezondheid, verpleging en verzorging 2000 – 2020: rivm

Beperkingen in de huishoudelijke verzorging (met name het zwaar huishoudelijk werk) en het verplaatsen (vooral traplopen) komen het meest voor, zintuiglijke beperkingen - mede dankzij allerlei hulpmiddelen - het minst.

Ook een sociaal isolement kan verbonden zijn met een slechte gezondheid. Ziekte kan een oorzaak zijn van een sociaal isolement maar ook omgekeerd kan een sociaal isolement invloed hebben op de gezondheid.

4.4 Mobiliteit en vervoer

Mobiliteit voorziet in de behoefte van onafhankelijk zijn, kunnen gaan en staan waar men wil en (bij voorkeur zelfstandig) kunnen participeren in de samenleving.

Het beleid van de overheid is gericht op het zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen van ouderen. Indien nodig kan de oudere thuis de noodzakelijk zorg en diensten krijgen. Ook ouderen zelf willen graag in de eigen woning (omgeving) blijven wonen. Mobiliteit, gericht op het kunnen blijven deelnemen aan het maatschappelijk leven, is hierbij belangrijk. De woning en de woonomgeving moeten toegankelijk zijn

De openbare ruimte en het (openbaar) vervoer moeten zodanig worden vormgegeven dat ouderen zonder belemmeringen hier gebruik van kunnen maken. Dit biedt ouderen de mogelijkheid om veilig en actief te blijven deelnemen aan het maatschappelijk leven.

In het kader van de WVG worden o.a. aan ouderen bepaalde vervoersvoorzieningen verstrekt. Het gaat om rolstoelen, scootmobielen, vergoedingen voor vervoer enz.

Voor ouderen kan een elektrische rolstoel of scootmobiel een middel zijn om weer zelfstandig naar buiten te kunnen.

4.5 Sociale contacten en tijdsbesteding

Ouderen zien hun netwerk, in de loop der jaren, afbreken ten gevolge van ziekte en dood. Het wegvallen van partner, vrienden en familieleden maakt dat zij steeds meer op zichzelf en hun woning zijn aangewezen. Daarnaast lopen zij extra risico om geïsoleerd te raken vanwege afname van de geestelijke en lichamelijke vitaliteit. Ouderen zijn vaak bewust selectief in hun relaties als gevolg van gezondheidsproblemen of door verlies van capaciteit. Hierdoor gaan zij zich op een steeds kleinere groep richten. Vaak zijn dit de partner, kinderen en familieleden. Eenzaamheid, depressie en rouw zijn bij ouderen geen onbekende verschijnselen.

Als één van de grootste problemen van de ouderdom wordt vaak de eenzaamheid genoemd. Oud en eenzaam horen bij elkaar, zo lijkt het. Maar 'alleen' zijn is niet hetzelfde als 'eenzaam' zijn. Als je eenzaam bent dan ben je niet voldoende in staat om je ervaringen en gevoelens met anderen te delen, terwijl je daar wél behoefte aan hebt.

Eenzaamheid is eigenlijk het als negatief ervaren verschil is tussen de kwaliteit van het netwerk dat iemand onderhoudt en het netwerk dat iemand voor zichzelf zou wensen. Naarmate iemands netwerk zwakker is, neemt zijn of haar draagkracht af. De kansen op vereenzaming, sociaal isolement en andere problemen nemen dan toe.

Uit onderzoek blijkt dat wanneer ouderen het niet alleen meer redden, er allereerst gedacht wordt aan hulpverlening door partner, eigen kinderen en naaste familie²¹. De eigen partner ligt natuurlijk het meest voor de hand, omdat deze permanent beschikbaar is en er een langdurige en intieme relatie mee bestaat. Waar het familie betreft wordt gedacht aan niet-dagelijkse klusjes als het gras maaien, gordijnen wassen, een formulier invullen en niet zozeer aan dagelijks terugkerende zaken als hulp bij aankleden, maaltijdbereiding en dergelijke. Hierbij

²¹ Ouderen in de samenleving: D. Oostelaar en G. Wolfswinkel

speelt natuurlijk ook de beschikbaarheid van kinderen en familie een rol; wonen ze in de buurt, laat de relatie een dergelijke vraag toe, hebben ze de benodigde vaardigheden en mogelijkheden om in het gevraagde te voorzien.

Hulp kan ook worden geboden uit de directe omgeving, de burens en winkeliers. Meestal gaat het hierbij om incidentele of zeer beperkte diensten zoals het bezorgen van boodschappen, het buiten zetten van de vuilniszak of hulp in een acute noodsituatie. Toch kan de sociale omgeving (met name de burens) een belangrijke voorwaardelijke rol spelen bij de vervulling van de elementaire levensbehoeften van ouderen. Anders dan bij partner en kinderen bestaat met de burens en anderen binnen het informele systeem geen vanzelfsprekende zorgrelatie. Dit onverplichte karakter maakt de relatie kwetsbaar. Daarbij komt dat het informele hulpverlening – datzelfde geldt natuurlijk ook voor partner en familie – meestal niet gekwalificeerd is voor deze taak.

Verder wijst onderzoek²² uit dat het ontvangen van meer emotionele en sociale steun (bijv. met anderen kunnen praten over problemen, begrip en troost ervaren) een positief effect op de gezondheid. Zo hebben mensen met veel sociale steun een kleinere kans op hart- en vaatziekten en verbetert sociale steun de prognose bij kankerpatiënten.

Sociale integratie, de aanwezigheid van sociale relaties, hangt ook samen met een kleinere kans op hart- en vaatziekten, een betere prognose van kanker en ook met een kleinere kans op lichamelijke beperkingen.

Steun van sociale relaties kan niet alleen leiden tot een betere lichamelijke gezondheid, maar ook tot een beter psychisch welbevinden. Bijvoorbeeld omdat men zich meer gewaardeerd voelt en er meer hulp beschikbaar is in geval van nood. Weinig steun en veel kritiek of ruzie is daarentegen gerelateerd aan het ontstaan en beloop van een depressie.

4.6 Financiën

In het algemeen is iedereen die in Nederland woont, ongeacht de nationaliteit, verplicht verzekerd voor de AOW. Op grond van de AOW heeft men recht op ouderdomspensioen met ingang van de eerste dag van de maand waarin men 65 jaar wordt. Om recht te hebben op een volledig AOW-pensioen moet men tussen zijn 15^e en 65ste jaar onafgebroken verzekerd zijn geweest voor de AOW. In deze jaren wordt de AOW opgebouwd met 2% per jaar. Bij de AOW is sprake van een zogeheten 'omslagstelsel'. Dit betekent dat de werknemers van nu geld betalen voor de AOW-ers van nu, ongeacht of de 65-plusser ooit AOW-premie hebben betaald. De AOW is dus geen verzekering waarbij iemand zelf voor zijn pensioen spaart. De AOW is op 1 januari 1957 in werking getreden. Iedereen die op die datum al ouder was dan 15 jaar heeft geen verzekeringsjaren kunnen opbouwen tussen het 15^e jaar en 1957. Die jaren worden volgens een overgangsregeling, de zogeheten overgangsvoordelen, toch als verzekerde jaren gezien. Om voor de overgangsvoordelen in aanmerking te komen, gelden drie eisen²³, namelijk:

- de nationaliteitseis, men moet de Nederlandse of daarmee gelijkgestelde nationaliteit bezitten; en
- de actuele wooneis, men woont in Nederland; en
- de zesjareneis, men heeft na het bereiken van de 59 jarige leeftijd (al dan niet onafgebroken) gedurende zes jaar in Nederland, op de Nederlandse Antillen of Aruba gewoond. Men hoeft niet precies op 59-jarige leeftijd in Nederland terug te zijn gekomen.

Wie niet aan deze drie eisen kan voldoen, krijgt in beginsel een korting van 2% per niet-verzekerd jaar. Wel gelden allerlei gelijkstellingbepalingen en verdragen, waardoor iemand die niet aan (een van) de eisen voldoet, gelijkgesteld wordt met iemand die er wel aan voldoet.

²² Ouderen nu en in de toekomst, Gezondheid, verpleging en verzorging 2000 – 2020: rivm

²³ De grote Almanak

Het bruto ouderdomspensioen wordt afgeleid van het netto minimumloon per maand; het is dus geen percentage van het netto minimumloon. Van het bruto ouderdomspensioen wordt, rekening houdend met de algemene heffingskorting, loonbelasting en premie volksverzekeringen afgetrokken en procentuele ziekenfondspremie ingehouden. Het bruto ouderdomspensioen wordt zodanig vastgesteld dat het netto ouderdomspensioen per maand voor een ongehuwde alleenstaande gelijk is aan 70% en voor een gehuwde of ongehuwde samenwonende gelijk is aan 50% van het netto minimumloon (plus een eventuele toeslag van 30 resp. 50% van het netto minimumloon).

Gehuwden en ongehuwd samenwonenden die beiden 65 jaar of ouder zijn, hebben ieder recht op een basispensioen (ook wel gehuwdenpensioen genoemd). De hoogte van het bruto basispensioen is gekoppeld aan het netto minimumloon (ruim 50% hiervan).

De bruto AOW pensioenuitkering bedraagt per 1 januari 2005 per maand²⁴:

- voor gehuwden en ongehuwd samenwonenden, partner ouder dan 65 jaar: € 631,81 p.p.
- voor ongehuwde alleenstaande: € 924,86.

Volgens de laatste Armoedemonitor van het SCP²⁵ en CBS²⁶ is er veel armoede onder ouderen en de inkomensongelijkheid onder ouderen is groot.

De gemiddelde inkomens van ouderen zijn fors gestegen in de afgelopen jaren. Toch is de hoogte van de AOW met zo'n 10 tot 15 procent achtergebleven bij het gemiddelde inkomensniveau (door overheidsbezuinigingen tussen 1980 en 1995).

Door hun financiële situatie hebben vele AOW-ers recht op bijzondere of aanvullende bijstand. De regels voor de toekenning kunnen per gemeente verschillen en zitten vaak erg ingewikkeld in elkaar. Datzelfde geldt voor de diverse compensatieregelingen die er voor ouderen zijn ingesteld. Bovendien schamen veel ouderen zich voor hun situatie, of zijn te trots om bijstand te vragen.

Volgens de ANBO²⁷ is er een forse toename het aantal ouderen met betalingsproblemen. Bij ouderen ligt de oorzaak van de schulden meestal in het te lage inkomen en niet, zoals bij jongere schuldenaars aan te hoge uitgaven. Daarnaast maken ouderen, volgens ouderenbonden²⁸ (té) weinig gebruik van de financiële regelingen die er zijn zoals fiscale regelingen en kwijtscheldingen.

Veel 'leuke' dingen in het leven kosten geld. Ouderen met een laag inkomen zullen in mindere mate deel kunnen blijven nemen aan het maatschappelijke leven wat grote gevolgen kan hebben op verschillende aspecten van de leefsituatie van de ouderen. Enkele voorbeelden hiervan zijn vervoerskosten, voedingskosten, sociale of culturele activiteiten, abonnement op de krant enz.

²⁴ De grote Almanak

²⁵ bijlage afkortingen

²⁶ idem

²⁷ idem

²⁸ ANBO en KBO

5. Gegevensanalyse

Diverse vrijwilligers hebben de doelgroep 75-jarigen in de dorpskernen Naaldwijk, Maasdijk en Honselersdijk thuis bezocht. Bij de uitvoering van dit project ligt de nadruk op het informeren van ouderen en het inventariseren (signaleren). De gesprekken werden gevoerd aan de hand van een vragenlijst welke door de vrijwilliger werd ingevuld.

Een enkele vragenlijst was niet voldoende of goed ingevuld. Deze zijn als no-response beschouwd. Eén vraag is niet verwerkt in de tabellen omdat ik twijfels had over de betrouwbaarheid van de uitkomsten. De vragenschema's waarin aangegeven kon worden of men gebruik maakte, bekend was, behoefte had aan informatie of gebruik, heb ik slechts ten dele verwerkt om dezelfde reden (twijfels betrouwbaarheid). De cijfers uit deze schema's zijn niet omgerekend naar percentages. Bij relevante opmerkingen over de vragen gesteld in de schema's worden daarom alleen aantallen genoemd en géén percentages.

Vanuit deze vragenlijsten ben ik handmatig aantallen gaan turven. Daarna zijn de aantallen verwerkt in tabellen. De aantallen zijn tevens berekend in percentages. Deze tabellen worden apart vermeld in de bijlage²⁹. In de bijlage zijn de percentages vermeld met twee decimalen. In de analyse worden de percentages afgerond.

In de gegevensanalyse zullen per onderwerp de belangrijkste en opvallendste uitkomsten worden vermelden.

5.1 Algemene gegevens

In november hebben 177 ouderen een schrijven ontvangen met het verzoek mee te doen aan dit onderzoek. De respondenten zijn geïnterviewd in december 2004, januari en februari 2005. Een huisbezoek nam één uur tot twee uur in beslag.

In totaal zijn 81 respondenten uit Naaldwijk, Maasdijk en Honselersdijk door vrijwilligers bezocht. Dit betekent een responspercentage van 46% verdeeld over de driedorpskernen (zie onderstaand figuur)

Response			
Dorpskern	Aantal 75-jarigen	Response	Respons %
Naaldwijk	117	52	44
Honselersdijk	34	18	53
Maasdijk	26	11	42
Totaal	177	81	46

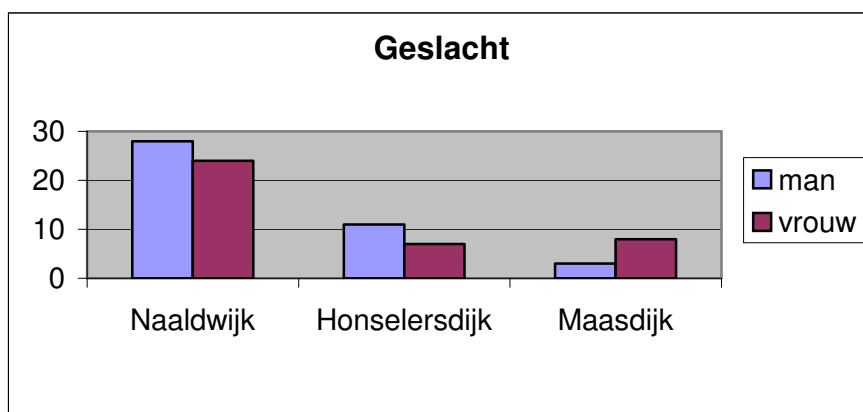
Bij een groot aantal respondenten (33%) was een vervolgactiviteit van de Ouderenadviseur noodzakelijk. Afhankelijk van de vraag, een eenvoudige hulpvraag tot complexe hulpvraag, heeft de ouderenadviseur telefonisch contact opgenomen of een huisbezoek afgelegd. Voorbeelden van hulpvragen zijn: informatie en/of hulp bij aanvraag WVG-voorzieningen en indicaties voor hulpmiddelen en verzorging, aanvragen contactblad, invullen formulieren zoals kwijtschelding en inkomstenbelasting.

²⁹ bijlage 'tabellen van vragenlijst Welzijnsbezoek'

5.2 Leeftijd, geslacht, burgerlijke status, leef-/woonsituatie, nationaliteit

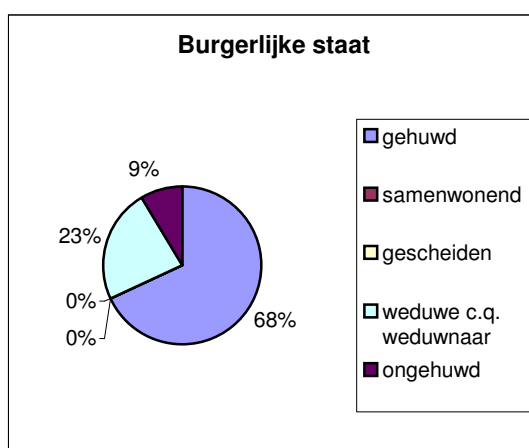
Leeftijd en woonplaats hebben een belangrijke invloed op de wensen en behoeften van ouderen. Zoals al eerder aangegeven is er bewust gekozen voor de 75 jarige leeftijd. Alle bezochte ouderen zijn geboren in 1929 en woonachtig in Gemeente Westland verdeeld over de dorpskernen Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk.

Van de bezochte ouderen was 48 % vrouw en 52% man. Opvallend is dat het percentage mannelijke respons groter is dan vrouwen terwijl de bevolkingsgroep van deze leeftijd uit een groter aantal vrouwen bestaat. De mogelijkheid bestaat dat vrouwen minder behoefte hebben aan een 'Welzijnsbezoek' dan mannen. Zoals uit onderstaande figuur blijkt was alleen in Maasdijk het aantal vrouwen wat bezocht is groter, namelijk 8 vrouwen en 3 mannen.

Het land van herkomst was van 98% (79 personen) van de respondenten Nederland. Dit percentage is 3% hoger dan het percentage in Zuid-Holland (95%)³⁰. Dit verschil zou veroorzaakt kunnen worden doordat dit onderzoek plaats vond in (relatief kleine) dorpen. Het aantal allochtonen in steden is over het algemeen hoger dan in dorpen.

Van de respondenten was 68% gehuwd, 23% weduwe/weduwnaar en 9% ongehuwd. Geen van de respondenten woonde samen of was gescheiden (zie onderstaand cirkeldiagram).

³⁰ CBS Stat-line

5.3 Wonen en de woonomgeving

De woning en de directe leefomgeving van mensen wordt belangrijker naarmate zij ouder worden. Dit komt door de toename van vrije tijd en deze tijd wordt steeds meer in de directe woonomgeving doorgebracht. Hoe denken de 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk over hun woning en woonomgeving?

Bijna alle respondenten, 94% (76 personen), woont over het algemeen genomen graag in zijn woning. Dit zelfde percentage geeft aan ook de buurt/wijk als prettig te ervaren.

25% denkt serieus na over verhuizen i.v.m. uiteenlopende redenen zoals: woning te groot, te duur in onderhoud, gezondheid, gelijkvloerse woning, problemen met de burens of dichterbij het centrum willen wonen. Dezelfde redenen worden genoemd waarom men niet graag in de woning woont. Van diegene die serieus nadenken om te verhuizen staat 70% (14 personen) ingeschreven als woningzoekende voor een andere woning.

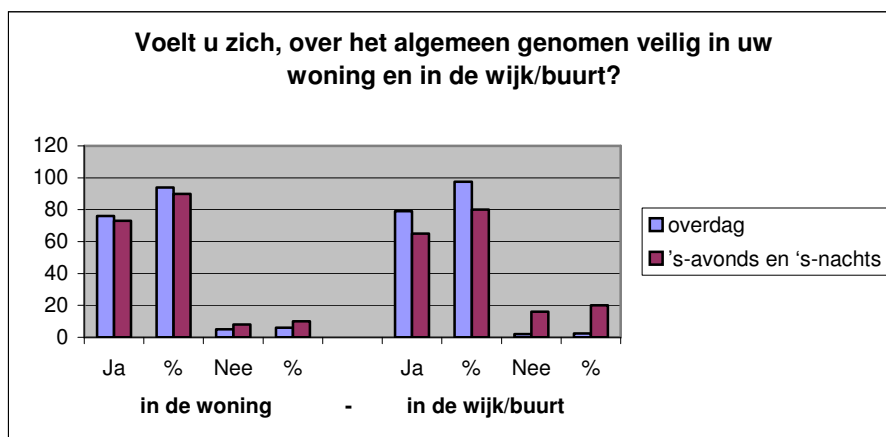
53% van de respondenten heeft een koopwoning en 47% woont in een huurwoning van een woningcorporatie. Het komt niet voor dat een woning wordt gehuurd van een particulier. Het grote aantal respondenten in het bezit van een koopwoning kan betekenen dat deze respondenten een eigen vermogen (overwaarde) in de woning hebben. Een 'eigen vermogen' wordt als prettig ervaren maar dit kan tegelijkertijd een nadeel zijn als er onderhoud moet worden gepleegd aan de woning of een bijzondere (bijstand) vergoeding wordt aangevraagd. De grootste groep respondenten (28%) woont tussen de 5 en 15 jaar in de huidige woning, 25% van 15 tot 25 jaar en 7% woont zelfs langer dan 45 jaar in de huidige woning. Dat mensen lang in een woning blijven wonen kan een goed teken zijn: zij hebben het naar hun zin in deze woning en woonomgeving. Het kan echter ook duiden op de onmogelijkheden om te verhuizen door financiële situaties of een gebrek aan geschikte woningen.

Meer dan de helft van de respondenten woont in een eengezinswoning (53%). Dit hoge percentage is te verklaren doordat de respondenten al lange tijd in de huidige woning wonen. In een bovenwoning waarmee een flat c.q. appartement met lift wordt bedoeld woont 21% van de respondenten.

23% van de respondenten kan gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen. In speciale ouderenwoningen woont 5%. Dit lage percentage staat in verhouding met het beperkte aantal speciale ouderenwoningen binnen de gemeente.

60% van de respondenten woont vlakbij winkels en bij ruim 50% is een bank of postkantoor in de buurt. Het percentage respondenten die niet vlakbij winkels en een bank of postkantoor wonen is groot. Dit hoge percentage kan worden veroorzaakt doordat een aantal ouderen buiten de bebouwde kom wonen, in het agrarische gebied.

Een groot percentage van de respondenten voelt zich veilig in de woning en wijk/buurt. Vooral de jeugd wordt genoemd als reden waarom men zich niet veilig voelt. Zie onderstaand figuur.

Het verschil tussen het veilige gevoel in huis is 's-avonds/'s-nachts 4% (3 personen) minder dan overdag. In de wijk is het gevoel van veiligheid overdag 18% (14 personen) hoger dan 's-avonds en 's-nachts.

Ouderenadviseurs signaleren regelmatig dat ouderen zich onveilig voelen zodra het donker is. De verwachting was daarom dat dit percentage nog hoger zou zijn. Een reden zou kunnen zijn dat de gemiddelde leeftijd van de cliënten die contact hebben met een ouderenadviseur hoger is. Deze mensen wonen vaker in een complex voor ouderen waar ook (hang)jongeren zich regelmatig verzamelen.

5.4 Gezondheid

Veel 75-jarigen staan op de drempel van de 5^e levensfase. De komende jaren zal er bij een groot aantal ouderen (huidige 75-jarigen) veranderingen optreden, meestal betreft het een verslechtering in de gezondheid waaraan beperkingen zijn gekoppeld. Daarmee gepaard gaat een toename van zorgbehoefte en zorgvraag.

Op de vraag "Vindt u dat u, over het algemeen genomen, goed gezond bent" heeft 69% van de respondenten (56 personen) met 'Ja' geantwoord. Dit percentage betreft de subjectieve beoordeling van de eigen gezondheid. Ondanks het hoge aantal respondenten dat bepaalde problemen met de gezondheid heeft (93% - 75 personen) of medicijnen gebruikt (84% - 68 personen) waaruit blijkt dat er wel degelijk gezondheidsklachten zijn, voelen de respondenten zich gezond. Een verklaring hiervoor kan zijn dat ouderen hun situatie vaak vergelijken met die van minder gezonde leeftijdsgenoten.

81% van de respondenten (66 personen) geeft aan bepaalde problemen met de gezondheid te hebben. Dit varieert van problemen met gehoor- en gezichtsvermogen, ademhaling, hartklachten, geheugen enz. en combinaties hiervan.

93% van de respondenten kan zichzelf lichamelijk verzorgen. 7% oftewel 6 personen kunnen zichzelf niet lichamelijk verzorgen en hebben hiervoor hulp nodig van derden.

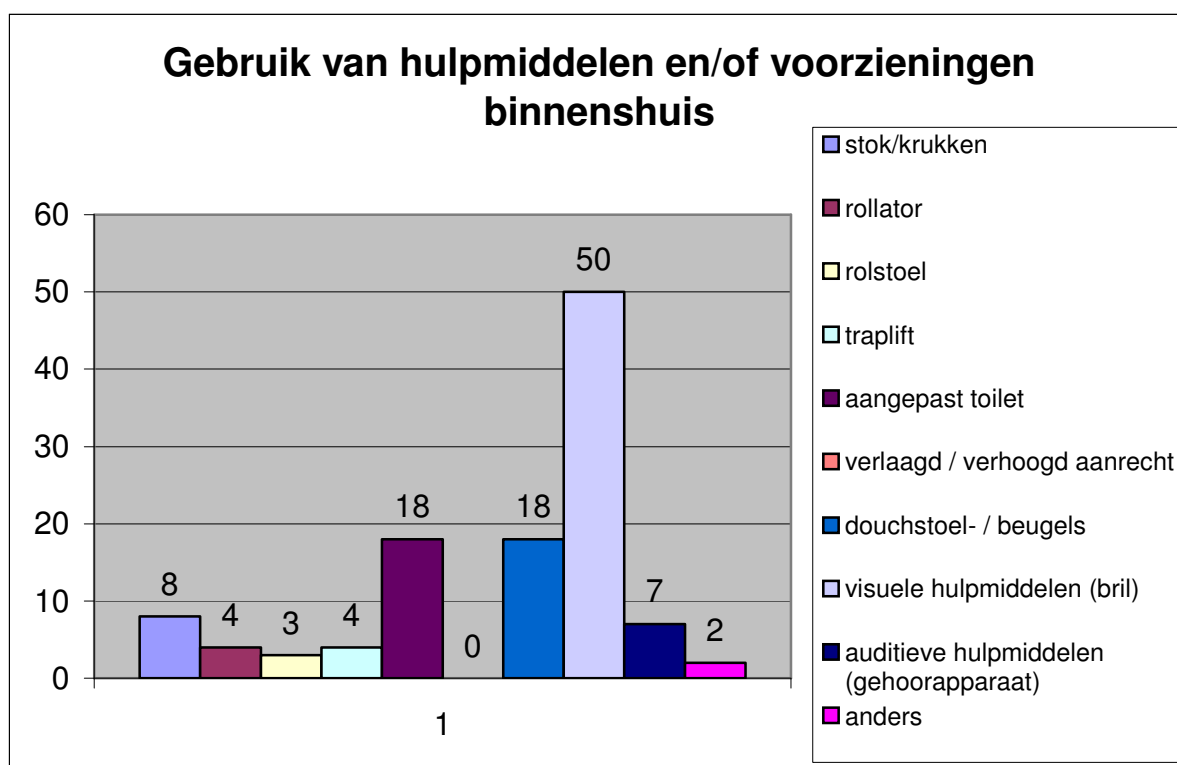
Van een persoonsgebonden budget (PGB) wordt door 3 personen gebruik gemaakt. Dit relatief lage aantal personen was verwacht. De ervaring van ouderenadviseurs is dat veel ouderen kiezen voor zorg in natura omdat het verzorgen van een administratie te veel omvattend is of omdat er nog onvoldoende bekendheid is met het PGB.

Medicijnen worden door 84% van de respondenten gebruikt en 75% is, in de afgelopen 12 maanden, onder behandeling van de huisarts of specialist geweest.

Het contact met de huisarts of specialist is bij bijna 89% goed te noemen en bij 10% redelijk.

Buitenshuis gebruikt 36% (29 personen) een hulpmiddel. Er is een verschil tussen gebruik van dezelfde hulpmiddelen binnen- en buitenshuis, een voorbeeld hiervan is een rollator; deze wordt door 11 personen buitenshuis en door 4 personen binnenshuis gebruikt.

Bijna 70% van de respondenten geeft aan binnenshuis hulpmiddelen en/of voorzieningen te hebben. Hiervan hebben 50 personen een bril, 18 personen een aangepast toilet en eveneens 18 personen hebben een douchstoel of beugels in de bad/douchecel (voor overige informatie zie onderstaande grafiek).

5.5 Zelfredzaamheid

In het verlengde van de gezondheid staat de zelfredzaamheid van mensen. De gezondheid bepaalt de zelfredzaamheid van ouderen. Ook het gegeven dat 68% van de respondenten gehuwd was heeft positieve gevolgen voor de zelfredzaamheid omdat een partner ondersteuning kan bieden.

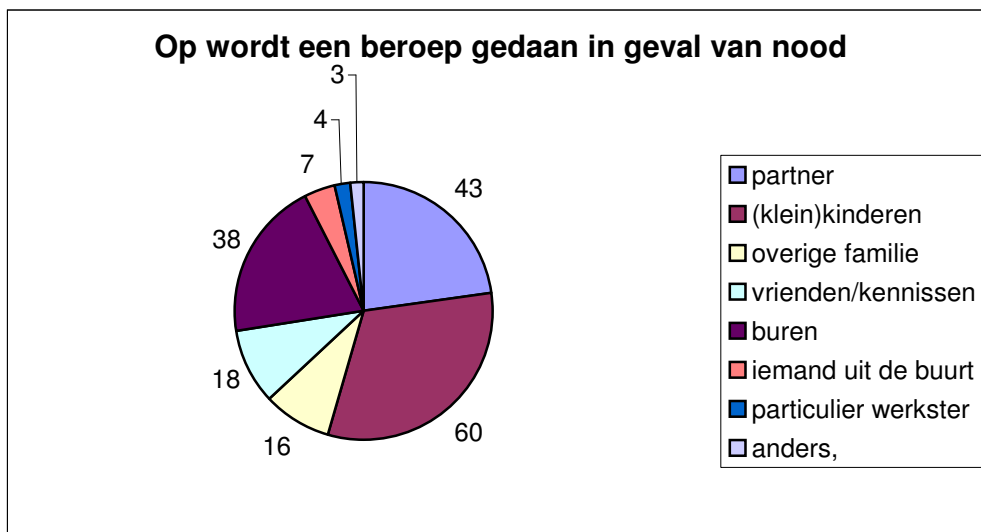
Van de respondenten vindt 90% dat zij zich, over het algemeen genomen, goed kunnen redden. 10% kan dit over het algemeen niet wegens lichamelijke beperkingen. Ook wordt aangegeven dat er (té) veel hulp nodig is.

In onderstaande tabel kan worden afgelezen welke 'dingen' de respondenten zelf kunnen, welke met hulp van derden en welke niet.

Zelfredzaamheid			
	Ja %	Nee %	met hulp %
Kunt u zelf licht huishoudelijk werk doen?	90	4	6
Kunt u zelf boodschappen doen?	86	5	9
Kunt u zelf klusjes in huis doen?	47	18	35
Kunt u zelf uw financiën regelen?	70	4	26

Helaas geven de onderzoeksvragen geen antwoord op de manier hoe iemand die zelf 'iets' niet kan doen of regelen dit probleem oplost.

In geval van nood kan 94% van de respondenten een beroep op iemand doen. Dit zijn voornamelijk de (klein)kinderen en partner. Voor de overigen op wie zij een beroep zouden doen, zie onderstaand figuur.

Het is triest te constateren dat 5% van de respondenten (4 personen) in nood geen beroep kunnen doen op derden en 1% (1 persoon) niet weet of er een beroep op iemand kan worden gedaan.

Veel ouderen zijn bekend met instanties en voorzieningen voor ouderen. De aantallen met betrekking tot bekendheid zijn afkomstig uit de vragenschema's. Deze aantallen zijn niet omgerekend in percentages om de betrouwbaarheid van het onderzoek te kunnen garanderen.

Stichting Welzijn Westland is bij 55 respondenten bekend en 8 personen hebben aangegeven gebruik te maken van de stichting. Waarschijnlijk is het aantal respondenten dat bekend is met en gebruik maakt van de voorzieningen en diensten van de SWW hoger. Dit maak ik op uit de cijfers van de verschillende producten en diensten. Het kan zijn dat de nieuwe naam van de stichting nog niet bekend is bij de doelgroep. Ook vermoed ik dat men niet (helemaal) op de hoogte is van de structuur van de stichting. Hiermee bedoel ik dat mensen gebruik maken van een dienstencentrum of dienst maar niet weten dat dit onderdelen zijn van de SWW.

De bekendste voorziening is Tafeltje Dekje (73 respondenten). Er wordt door slechts een enkele respondent gebruik van gemaakt. De gemiddelde leeftijd van de gebruikers van Tafeltje Dekje ligt boven de 80 jaar, dit verklaart het lage aantal gebruikers.

Ook alarmering is een bekend product, 63 respondenten zijn hiermee bekend en 8 personen maken hier gebruik van.

De klussendiensten van de SWW, particulier of via de maatpas is bij 45 personen bekend. Door twee personen wordt hierdoor gebruikt gemaakt. Met de mogelijkheden van tuinonderhoud van de SWW of via de maatpas zijn 24 personen bekend. Hiervan wordt door geen van de respondenten gebruik gemaakt.

Een (andere) verklaring voor het lage aantal zou kunnen zijn dat cliënten van producten of diensten afzagen van een Welzijnsbezoek aan huis. Zij behoren tot de langdurige cliëntencontacten en worden geïnformeerd over het totale aanbod van de SWW.

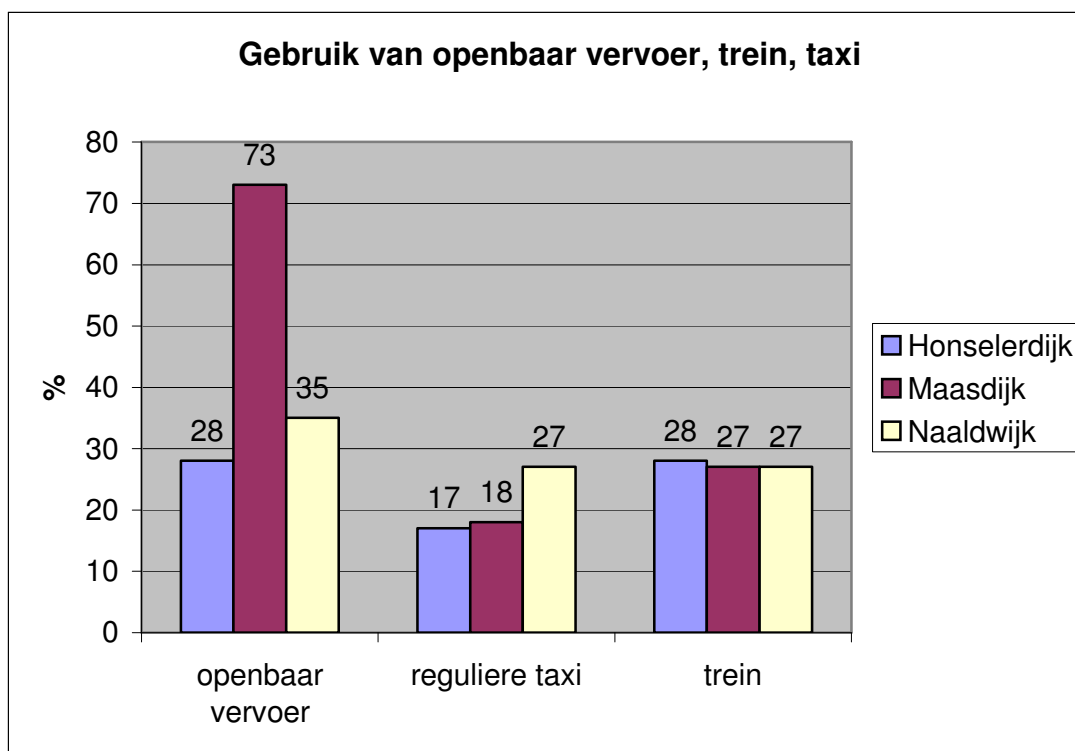
5.6 Mobiliteit en vervoer

Vervoer is en blijft zeer belangrijk voor ouderen om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. Opvallend is dat 84% (68 personen) van de respondenten beschikt over een eigen vervoermiddel. De vervoermiddelen die het meest worden genoemd zijn een fiets (50 personen) en de auto (46 personen).

Openbaar vervoer wordt door 31 personen gebruikt. Als reden om geen gebruik te maken van openbaar vervoer wordt opgegeven 'het eigen vervoer' en de praktische problemen van het gebruik. Daarnaast geeft 25% van de respondenten aan dat er geen openbaar vervoer, binnen een afstand van 500 meter, in de buurt is. In Honselersdijk is er bij de 63% van de respondenten (13 personen) geen openbaar vervoer binnen deze afstand aanwezig. Dit hoge percentage kan worden verklaard door het feit dat er alleen in het centrum een bushalte is.

Van een reguliere taxi maakt 23% wel eens gebruik. De overige respondenten geven aan gebruik te maken van eigen vervoer, worden gehaald/gebracht door derden of vinden de kosten van een taxi te duur.

In onderstaand figuur worden de verhoudingen zichtbaar per dorpskern en type vervoer.

Voor ouderen en mensen met een functiebeperking bestaan er een aantal voorzieningen waarmee voordelig kan worden gereisd zoals buskaarten met korting voor 60+ers. Het is een relatief eenvoudig systeem. Toch maken maar 15 respondenten hiervan gebruik. Regiotaxi wordt door 8 personen gebruikt. Regio taxi is bij veel mensen nog een onbekend begrip. Al hier meer aandacht aan wordt besteed zou er een toename van gebruik kunnen volgen.

Valys wordt slechts door 3 personen gebruikt. Met Valys kunnen mensen met mobiliteitsbeperkingen d.m.v. taxivervoer voor een aantrekkelijk tarief reizen. Het is mogelijk om een rolstoel of scootmobiel mee te nemen. Valys is bedoeld voor sociaal-recreatieve uitstapjes op bovenregionale afstanden.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) steunt Valys. Als Valys-pashouder krijgt u jaarlijks een persoonlijk kilometerbudget waarmee u voor € 0,16 per kilometer met Valys kunt reizen. Voor 2005 is dit budget 750 kilometer. In sommige gevallen is het mogelijk om in aanmerking te komen voor een hoger persoonlijke kilometerbudget, 2.250 kilometer in 2005.

Van een vervoersvergoeding van de gemeente maken 15 respondenten gebruik. In vergelijking met het aantal hulpmiddelen en/of voorzieningen die buitenshuis worden gebruikt (29 personen) is dit een laag aantal. Niet voldoende op de hoogte zijn van de regelingen kan hiervoor een oorzaak zijn.

Over het algemeen genomen is 89% van de respondenten (72 personen) tevreden over de wijze waarop zij zich buitenshuis verplaatsen. Helaas zijn er geen redenen ingevuld waarom mensen niet tevreden zijn.

5.7 Sociale contacten en tijdsbesteding

Van de respondenten is ruim 95% (77 personen), over het algemeen genomen, tevreden over de (sociale) contacten die hij/haar heeft. Helaas zijn er door de 3 personen die niet tevreden waren geen redenen genoemd. 1 persoon gaf aan dat hij/zij sinds kort woonachtig was in deze gemeente.

Over de manier waarop de tijd wordt doorgebracht is 90% tevreden.

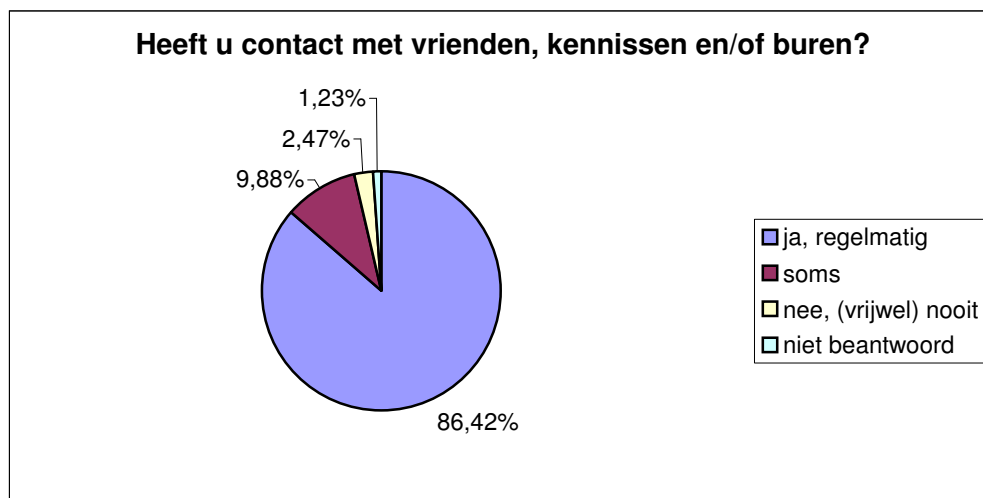
Bijna 93% van de respondenten (75 personen) heeft kinderen en/of kleinkinderen. Geen van de respondenten geeft aan vrijwel nooit contact te hebben met kinderen en/of kleinkinderen. Van diegene die kinderen hebben heeft 96% (72 personen) regelmatig contact met hen en woont 64% in dezelfde gemeente. Slechts 5 respondenten hebben kinderen in het buitenland wonen.

Voor een overzicht zie onderstaand tabel.

Waar wonen uw kinderen en/of kleinkinderen?					
	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
Wonend in dezelfde gemeente	9	9	30	48	64,00
wonend binnen straal van 25 km	10	6	30	46	61,33
wonend buiten straal van 25 km binnen Nederland	12	6	19	37	49,33
wonend buiten Nederland,	1	1	3	5	6,66

91% van de respondenten heeft nog (andere) familie en hiervan heeft ruim 82% regelmatig contact familie. Slechts 3% heeft geen contact met andere familie dan de kinderen of kleinkinderen. Het merendeel van de familieleden woont binnen een straal van 25 kilometer en 40 personen geven aan dat familieleden in dezelfde gemeente woonachtig zijn.

Op de vraag of de respondent contact hebben met vrienden, kennissen en/of burens heeft ruim 86% (70 personen) geantwoord met 'ja, regelmatig'. Zie onderstaand cirkeldiagram.

Over de intensiviteit van het contact zijn helaas geen vragen gesteld.

Alle respondenten hebben telefoon in huis. Helaas is er geen inzicht in hoe vaak respondenten telefonisch contact hebben en met wie. Slechts 1 persoon maakt gebruik van een fax. 16% van de respondenten (13 personen) maakt gebruik van internet en dit percentage maakt ook gebruik van e-mail. Opvallend is dat bijna alle respondenten die internet/e-mail gebruiken, familie in het buitenland hebben wonen.

Van de respondenten heeft 91% één of meer hobby's zoals kaarten, tuinieren, handwerken, wandelen, zingen, knutselen, biljarten, winkelen, fietsen, dieren, enz. De 'goedkope' hobby's zoals kaarten, fietsen en wandelen scoren relatief hoog.

Vrijwilligerswerk wordt door 23% van de respondenten gedaan. Het vrijwilligerswerk bestaat vooral uit vrijwilligerswerk voor de kerk, parochie ouderen werk, zonnebloem en Dorkas. Hiernaast gaven een aantal personen aan dat zij in het verleden wel vrijwilligerswerk deden maar vanwege leeftijd of om lichamelijke reden zijn gestopt.

De dienstencentra van SWW afdeling Naaldwijk worden door 28% van de respondenten wel eens bezocht. Deze 23 personen bezoeken de dienstencentra voor verschillende activiteiten zoals, biljaren, zang, gymnastiek, klaverjassen, bridge, jeu de boules, kerstviering, bewonersactiviteiten enz. De overige respondenten hebben aangegeven dat zij 'nog niet oud' zijn, geen tijd hebben of hieraan géén behoefte hebben.

Op de vraag of er activiteiten gemist worden in de dienstencentra wordt slechts door enkele respondenten geantwoord. Suggesties zijn koffiedrinken en activiteiten via ouderenbonden. Jammer dat er niet meer suggesties naar voren zijn gekomen.

3 respondenten hebben aangegeven zich in de afgelopen tijd wel eens eenzaam te hebben gevoeld. 2 personen willen met behulp van een ouderenadviseur iets aan deze gevoelens van eenzaamheid doen.

Op de vraag of respondenten een idee hebben wat zij aan deze eenzaamheidsgevoelen kunnen doen werd suggesties gegeven als: iemand bellen, gedachten verzetten, spelletje, contactbank, GGZ en Zonnebloem.

5.8 Financiën

In het onderzoek is gekeken naar enkele aspecten van de financiële situatie van 75-jarigen in Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk. Gevraagd wordt naar de eigen inschatting van de respondenten over de inkomenspositie en hoe men kan rondkomen. Ook is bekeken of men er financieel op vooruit is gegaan. Tot slot wordt er gevraagd of men bekend is en/of gebruik maakt van instanties en financiële voorzieningen.

De vragen over de financiële situatie zijn door 77% (62 personen) van de respondenten beantwoord. Alle respondenten zijn 75 jaar en ontvangen AOW. Naast de AOW kunnen mensen andere bronnen van inkomsten hebben zoals een aanvullend pensioen of lijfrentes.

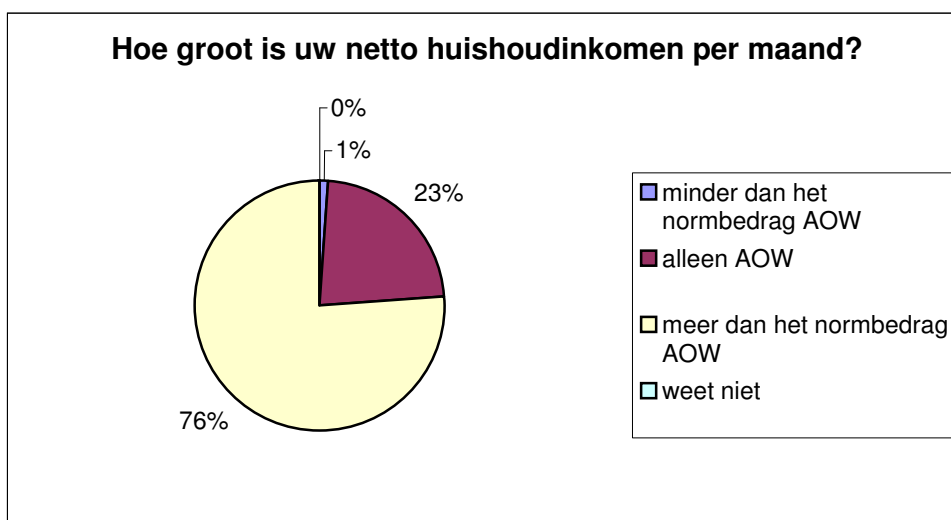
Van de respondenten die deze vragen hebben beantwoord geeft 82% (51 personen) aan rond te kunnen komen van hun inkomsten. Bij bijna 2 procent (1 persoon) lukt dit niet en ruim 16% (10 personen) geeft aan min of meer te kunnen rondkomen.

Vanuit de terugkoppeling van de vrijwilligers naar aanleiding van dit onderwerp blijkt dat een aantal respondenten zich financieel kunnen redden omdat zij hun bestedingen aan voeding, recreatie en vervoer hebben teruggebracht. Hieruit concludeer ik dat deze generatie niet snel klaagt over hun financiële situatie.

Wel of niet rond kunnen komen is een subjectieve beleving. Dit blijkt uit het feit dat er tot in de hoogste inkomensgroep ouderen voorkomen die zeggen moeilijk te kunnen rondkomen.

De inkomsten bestaan bij bijna 23% van de respondenten alleen uit AOW. In vergelijking met de provincie Zuid-Holland ligt dit percentage 3% lager³¹. Dit is een aanzienlijk aantal. 76% (47 personen) heeft maandelijks meer dan de AOW te besteden.

In onderstaand figuur wordt weergegeven hoeveel procent van de respondenten welk netto inkomen heeft.

Aan de respondenten is gevraagd wat zij van hun financiële positie vinden in vergelijking met die van vroeger. Is deze gelijk gebleven, beter of slechter geworden?

Van de respondenten vindt 48% dat deze gelijk is gebleven en 32% dat deze is slechter is geworden. De minderheid, 19% (12 personen) vindt dat de financiële positie is verbeterd.

³¹ CBS-Stat-line

Huursubsidie wordt door 17 personen ontvangen. Bijzondere bijstand door 3 personen. 23 personen vragen Inkomsten Belasting terug. Respondenten woonachtig in Maasdijk hebben geen inkomstenbelasting teruggevraagd en 4 van de respondenten zijn hiermee bekend.

Van kwijtschelding waterschapsbelasting is door 3 personen uit Naaldwijk gebruik gemaakt. Hiermee waren 27 personen bekend verdeeld over de drie dorpskernen. Bekend met de mogelijkheden van kwijtschelding Gemeentelijke belastingen zijn 33 personen en 4 personen hebben hiervan gebruik gemaakt.

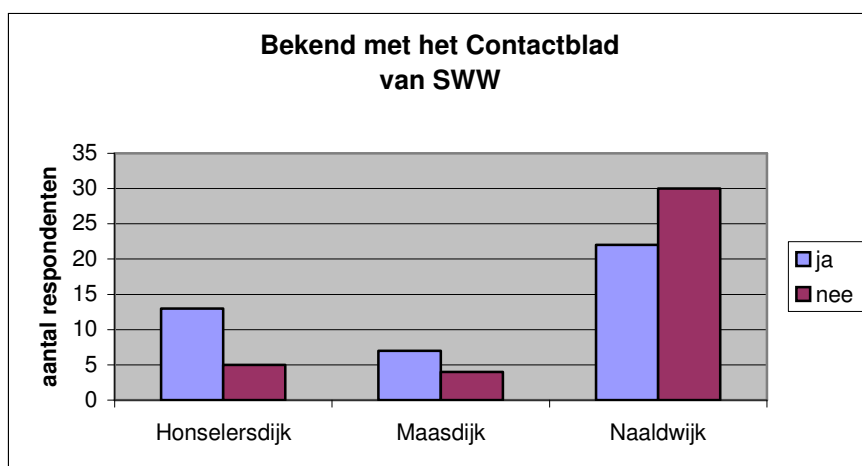
Mensen met alleen AOW (eventueel aangevuld met een klein pensioen) en een beperkt spaartegoed komen in aanmerking voor verschillende kwijtscheldingen. In vergelijking met de cijfers van mensen die alleen AOW ontvangen wordt er van deze regelingen (té) weinig gebruik gemaakt. Dit kan komen doordat ouderen er tegen op zien om formulieren in te vullen of zij te trots zijn om kwijtschelding te vragen.

Veel respondenten hebben naar aanleiding van het Welzijnsbezoek nadere informatie gevraagd over een of meerdere specifieke onderwerpen van de WVG of Bijzondere Bijstand. Naast het opsturen van informatiemateriaal zijn enkele mensen in contact gebracht met de consultants van Gemeente Westland van de WVG en bijzondere bijstand. Ouderenadviseurs hebben enkele formulieren voor teruggave Inkomsten Belasting en bezwaarschriften voor Gemeentelijke belastingen ingevuld.

5.9 Contactblad

Het Contactblad is een informatieblad van de SWW voor senioren woonachtig in Naaldwijk, Maasdijk en Honselersdijk. Dit informatieblad wordt kosteloos verstrekt.

Van de respondenten is 52% bekend met het Contactblad van de SWW. De bekendheid per dorpskern is verschillend. In Honselersdijk is 72%, in Maasdijk 64% en in Naaldwijk 42% bekend met dit blad. Dit verschil van bekendheid per dorpskern wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de frequentie van het bezorgen van het blad.

Het blad wordt bij 37% van de respondenten (30 personen) thuisbezorgd. Ook bij de bezorging is een verschil te zien. In Naaldwijk wordt het contactblad bij 23% (12 personen) van de respondenten thuisbezorgd terwijl 42% bekend is met dit blad. In de andere twee dorpskernen is het percentage van bekendheid en thuisbezorging hetzelfde.

Van de respondenten vindt 75% het belangrijk dat er een apart blad verschijnt met informatie voor ouderen. 56% geeft aan dat een verschijning van vier keer per jaar voldoende is.

6. Conclusies

In dit hoofdstuk zal ik antwoord geven op de geformuleerde probleemstelling en de deelvragen. Voor de duidelijkheid herhaal ik hieronder eerst de probleemstelling. De deelvragen zullen per onderwerp worden beantwoord en vormen een antwoord op de probleemstelling.

Probleemstelling

“Wat is de interpretatie en wat zijn de wensen van 75-jarigen uit de dorpskernen Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk op de volgende aspecten van de leefsituatie: wonen en woonomgeving, gezondheid, zelfredzaamheid en hulp- en dienstverlening, mobiliteit en vervoer, sociale contacten en tijdsbesteding, financiën”.

6.1 Beantwoording van de onderzoeks-(sub)vragen

Enkele algemene gegevens:

Alle respondenten zijn geboren in 1929 en woonachtig in Gemeente Westland, verdeeld over de dorpskernen Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk.

Een kleine meerderheid van de respondenten was van het mannelijke geslacht. Waarschijnlijk hebben vrouwen minder behoefte aan een welzijnsbezoek dan mannen.

Ruim twee derde van de respondenten was gehuwd en een kwart weduwe/weduwnaar.

Subvragen

A. Wonen en woonomgeving

In wat voor soort woning wonen 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk?

Iets meer dan de helft van de respondenten woont in een koopwoning. De overige wonen in een huurwoning van een woningcorporatie. De meerderheid van de respondenten woont in een eengezinswoning. Nog géén kwart woont in een bovenwoning met lift. Slechts een klein percentage woont in een speciale ouderenwoning.

Wonen ouderen, over het algemeen genomen graag, in deze woning en buurt/wijk?

Bijna alle respondenten zijn tevreden met hun woning en woonomgeving. Dit blijkt ook uit het aantal jaren dat respondenten in hun huidige woning wonen.

Voelen ouderen zich veilig in hun woonomgeving?

Een groot percentage van de respondenten voelt zich veilig in de woning. In iets mindere mate geldt dit ook voor de wijk. Toch is dit een aandachtspunt waar ‘iets’ mee gedaan kan of moet worden.

Tot slot

Ondanks de tevredenheid overweegt een kwart van de respondenten te gaan verhuizen.

De meest genoemde reden waarom men wil verhuizen zijn: verminderde gezondheid, liever gelijkvloers wonen, de huidige woning is te groot en men wil dicht bij het centrum wonen. Dit betekent dat drie kwart van de respondenten wil blijven wonen in zijn huidige woning. De helft van deze mensen woont niet in een gelijkvloerse of ouderenwoningen en in deze woningen zullen dus (op termijn) aanpassingen moeten plaatsvinden.

Eén derde van de respondenten heeft al aanpassingen in de woning laten aanbrengen zoals een aangepast toilet of douchestoel/beugels. Slechts een enkeling heeft een traplift om ook de bovenverdieping van de woning te kunnen gebruiken.

B. Gezondheid en zelfredzaamheid

Ouderdom komt met gebreken en in toenemende mate zullen de 75-jarigen meer problemen gaan ondervinden. Zoals in paragraaf 4.2.2 omschreven stijgt de levensverwachting maar zullen ook de kans op ouderdomsziekte en beperkingen toenemen.

Hoe ervaren 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk hun gezondheid?

Ruim twee derde van de respondenten vindt zich zelf, over het algemeen, goed gezond. Opvallend is dat een nog groter percentage aangeeft bepaalde problemen met de gezondheid te hebben en medicijnen gebruikt.

Twee derde van de respondenten gebruikt binnenshuis (één of meer) hulpmiddelen. Buitenshuis wordt er minder gebruik gemaakt van hulpmiddelen. Het gebruik van hulpmiddelen zal met het stijgen van de leeftijd verder toe gaan nemen.

In welke mate hebben deze 75-jarigen behoefte aan hulp van derden?

Bijna alle respondenten vinden dat zij zich, over het algemeen genomen, goed kunnen redden. Slechts een klein percentage kan geen huishoudelijk werk en/of boodschappen doen. Tevens geeft een klein percentage aan dat zij met hulp deze werkzaamheden kunnen uitvoeren.

Klusjes in huis zijn voor bijna de helft van de respondenten (nog) geen probleem. Een derde krijgt hierbij hulp van derden. De helft van de respondenten is bekend met de mogelijkheden van klussendiensten van de SWW, particulier of via de maatpas.

Ruim een derde is bekend met de mogelijkheden van tuinonderhoud van de SWW of via de maatpas. Hiervan wordt door geen van de respondenten gebruik gemaakt.

C. Mobiliteit en vervoer

Als ouderen willen blijven deelnemen aan het maatschappelijke leven dan is mobiliteit en vervoer een belangrijk item. Als ouderen niet mobiel zijn dan wordt het participeren in de samenleving moeilijk.

Met deze vraag wil ik duidelijkheid scheppen hoe mobiel de 75-jarigen momenteel zijn in de voormalige gemeente Naaldwijk?

Hoe mobiel zijn 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk en van welke vervoersmiddelen c.q. voorziening wordt gebruik gemaakt?

De 75-jarigen in Naaldwijk, Maasdijk en Honselersdijk zijn redelijk mobiel. De meeste respondenten beschikken over een eigen vervoermiddel. De helft van de respondenten heeft een auto en meer dan de helft een fiets.

Van openbaar vervoer maakt nog géén een vierde van de respondenten gebruik. Reden hiervoor is dat er bij een groot aantal respondenten geen openbaar vervoer in de buurt aanwezig is. In het Westland rijden alleen bussen, geen metro's of trams. Tevens maken de meeste respondenten gebruik van 'eigen' vervoer.

Er is een duidelijk verschil per dorpskern te zien. Respondenten uit Maasdijk maken procentueel meer gebruik van openbaar vervoer. De reden hiervoor is waarschijnlijk dat er weinig winkels in deze dorpskern zijn.

Opvallend is dat 75-jarigen gemakkelijk gebruik kunnen maken van de 60+strippenkaarten waarmee het mogelijk is voordeliger te reizen. Nog niet de helft van het aantal mensen dat met openbaar vervoer reist, maakt hiervan gebruik.

Nog géén kwart van de respondenten maakt wel eens gebruik van een reguliere taxi. Een kleiner percentage maakt gebruik van een vervoersvergoeding van de gemeente.

Ook Valys is een onbekende manier van reizen. Het is een nieuw initiatief van VWS waar blijkbaar te weinig bekendheid aan is gegeven.

Gebruik van hulpmiddelen

Een klein percentage van de respondenten gebruikt binnenshuis hulpmiddelen zoals stok/krukken, een rollator of een rolstoel. Buitenshuis gebruikt een derde van een hulpmiddel. Vooral een rollator is een veel gebruikt hulpmiddel.

D. Sociale contacten en tijdsbesteding

Sociale contacten kunnen invloed hebben op de gezondheid van ouderen. Daarom is het belangrijk om te weten of en zo ja, in welke mate, 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk tevreden zijn over hun sociale contacten.

Zijn 75-jarigen, in de voormalige gemeente Naaldwijk, tevreden over hun (sociale) contacten en de manier hoe zij hun tijd besteden?

Bijna alle respondenten zijn, over het algemeen genomen, tevreden over hun (sociale) contacten. De meeste respondenten hebben kinderen en/of kleinkinderen waar zij contact mee hebben. Tevens heeft een groot deel van de respondenten (andere) familie waarmee regelmatig contact wordt onderhouden.

Groot voordeel is dat het merendeel van de respondenten (klein)kinderen en/of andere familieleden in dezelfde gemeente hebben wonen of binnen een straal van 25 kilometer. Hiernaast geeft een grote meerderheid aan dat zij contact hebben met vrienden, kennissen en/of burens.

Alle respondenten hebben telefoon in huis. Slechts een aantal respondenten maken gebruik van internet en email. Dit zijn over het algemeen diegenen met familie in het buitenland.

Ook over de manier waarop de tijd wordt doorgebracht zijn bijna alle respondenten tevreden.

De dienstencentra van de SWW worden door ruim een kwart van de respondenten wel eens bezocht voor uiteenlopende activiteiten. Helaas zijn er weinig suggesties gedaan voor het ontwikkelen van nieuwe activiteiten.

Een klein aantal respondenten heeft aangegeven zich wel eens eenzaam te hebben gevoeld in de afgelopen tijd. Met de respondenten die hier belangstelling voor hadden, heeft de ouderenadviseur contact opgenomen.

E. Financiën

75-jarigen ontvangen een AOW en in een aantal gevallen een aanvulling zoals een pensioen.

Hoe beleven 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk hun financiële situatie en zijn zij bekend met de mogelijkheden op het gebied van financiële vergoedingen en kwijtschelding?

Ruim drie kwart van de respondenten heeft meer inkomsten dan het normbedrag van AOW en een nog groter aantal geeft aan goed rond te kunnen komen van hun inkomsten. Toch blijft er nog bijna een vierde van de respondenten over die alleen een AOW ontvangen. Zoals ook in paragraaf 4.2.5 is omschreven blijkt dat ook onder de respondenten de inkomensongelijkheid onder ouderen groot is

Bijna de helft van de respondenten geeft aan dat zij vinden dat hun financiële positie gelijk is gebleven in vergelijking met vroeger. Eén derde geeft aan dat zijn financiële positie is verslechterd. De minderheid geeft dus aan dat hun positie is verbeterd.

Ruim de helft van de respondenten heeft een koopwoning. De overige wonen in een huurwoning en iets minder dan de helft hiervan krijgt huursubsidie. Opvallend is dat de respondenten woonachtig in Honselersdijk over het algemeen goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden op financieel gebied m.b.t. kwijtscheldingen, teruggaaf IB en huursubsidie. In Maasdijk is iets minder dan de helft van de respondenten hiervan op de hoogte en in Naaldwijk is dit ongeveer twee derde.

F. Stichting Welzijn Westland

Voor de SWW is het van belang om te weten of 75-jarigen bekend zijn het aanbod van de stichting en of het Welzijnsbezoek in de komende jaren moet worden voortgezet.

Zijn 75-jarigen in de voormalige gemeente Naaldwijk bekend met de diensten, producten en voorzieningen van de Stichting Welzijn Westland?

Twee derde van de respondenten is bekend met de stichting Welzijn Westland en het Zorgloket. Zij weten de stichting te vinden indien nodig.

Van de dienstencentra van de stichting maakt bijna een derde gebruik. Ouderen die hiervan geen gebruik maken geven aan zich 'nog te jong te voelen', geen tijd, interesse of behoefte te hebben.

Met de 'open eettafel' van de dienstencentra is een ruime meerderheid bekend.

Hebben 75 jarige in de voormalige gemeente Naaldwijk behoefte aan een informatie blad met informatie voor ouderen?

Drie kwart van de respondenten vindt het belangrijk dat er een apart blad verschijnt met informatie voor ouderen.

Ruim de helft is bekend met het huidige Contactblad. Er is wel een verschil per dorpskern met de bekendheid van het blad en de bezorging bij de respondenten thuis. Het huidige Contactblad verschijnt vier keer per jaar en de helft van de respondenten geeft aan dat dit voldoende is.

In welke mate heeft (voortzetting van) het Welzijnsbezoek een meerwaarde voor de SWW.

Het Welzijnsbezoek heeft een meerwaarde voor de SWW maar zeker ook voor de doelgroep.

De vragenlijst van het Tympaan-Instituut heeft niet altijd voldoende 'diepgang' om conclusies te kunnen trekken. Deze vragenlijst zou verder moeten worden aangepast of er zou door de stichting een nieuwe vragenlijst kunnen worden ontwikkeld.

De uitsluitend positieve reacties van de respondenten zoals: 'fijn om geïnformeerd te worden', 'prettig om te praten over deze zaken', 'ik hoor dingen waar ik eerder geen weet van had' bevestigen dit. Uit het aantal vervolgacties van de ouderenadviseur blijkt dat outreachend werken bij 75-jarigen noodzakelijk is. De vervolgacties waren uitlopend tot zeer complexe hulpvragen.

Aan alle respondenten, waar een vrijwilliger voor het welzijnsbezoek is geweest, is een informatiegids voor senioren overhandigd. Deze gids zal dienen als naslag werk voor de respondent indien dit nodig is.

7. Aanbevelingen

Uit het onderzoek komt duidelijk naar voren dat de 75-jarigen in de dorpskernen Naaldwijk, Honselersdijk en Maasdijk, over het algemeen genomen, tevreden zijn met hun leefsituatie. Toch zijn er een verschillende aanbevelingen welke een aandachtspunt voor de toekomst zijn.

Voor Stichting Welzijn Westland zal het niet mogelijk zijn om alle aanbevelingen zelf te realiseren. Vanuit de signalerende functie van de stichting is het een taak om deze aandachtspunten onder de aandacht te brengen van bijvoorbeeld de lokale politiek, ouderenbonden en de Senioren Advies Raad Westland (SARW)

Wonen en woonomgeving

Een punt om onder de aandacht te brengen is dat een kwart van de ouderen aangeeft te willen verhuizen ondanks dat zij tevreden zijn over hun woning en woonomgeving. Voor deze groep zal er op termijn gezocht moeten worden voor een passende 'ouderen' woning. Tevens zal er bij een groot aantal respondenten in de toekomst aanpassingen in de woning moeten plaatsvinden.

De ouderenadviseur en/of het Zorgloket van de SWW kan hierbij een taak vervullen door ouderen op de hoogte te stellen van de mogelijkheden en hen, indien nodig, te helpen met het aanvragen van voorzieningen c.q. aanpassingen.

Bekendheid van voorzieningen

De SWW zou (nog) meer bekendheid kunnen geven aan voorzieningen en producten. Ouderen zijn redelijk op de hoogte van de mogelijkheden maar er wordt nog weinig gebruik van gemaakt. Extra publiciteit zou op zijn plaats zijn. Hierbij denk ik niet alleen aan de producten van de SWW maar ook van andere aanbieders van diensten en producten zoals Valys, teruggave IB, kwijschelding gemeentelijke- en waterschapsbelastingen, SeniorenWeb enz.

Contactblad

Er is veel interesse voor een 'apart blad' met informatie voor ouderen. Het huidige contactblad wordt ook veel gelezen. Het is belangrijk dat er 'iets' aan de bezorging wordt gedaan omdat het blad bij veel ouderen niet thuis wordt bezorgd.

Voortzetting Welzijnsbezoek

Het Welzijnsbezoek van '2004' zou een vervolg moeten hebben voor de ouderen die jaarlijks de 75-jarige leeftijd bereiken.

De vragenlijst zal opnieuw moeten worden aangepast. Uit het huidige onderzoek blijkt de vragen te oppervlakkig zijn. Door meer diepgang in de vragen kan de relevantie van het onderzoek worden verbeterd en meer betekenen voor de stichting.

8. Evaluatie onderzoek

Terugkijkend op het onderzoek zijn er een aantal punten die ik wil vermelden. Deze punten hebben betrekking op het onderzoek, bevindingen en mijn leerproces.

De 75-jarigen leeftijd lijkt oud maar vooral bij de no-respons viel het me op dat deze doelgroep nog volop in het leven staat en een Welzijnsbezoek niet nodig hebben. Een Welzijnsbezoek kan door deze groep gezien worden als 'bemoeizorg'.

Uit de response en de vervolgbezoeken en/of activiteiten van de ouderenadviseurs blijkt echter dat een grote groep ouderen juist wel behoefte heeft aan informatie, hulp of dienstverlening. Er zijn zelfs schrijnende problemen naar voren gekomen zoals iemand die al ruim een jaar op de bank slaapt omdat hij, wegens lichamelijke beperkingen, de trap in zijn huis niet meer op kan. Of iemand die al maanden niet buiten was geweest in verband met lichamelijke beperkingen. Een andere respondent at altijd brood want lang staan om eten te bereiden lukte niet meer.

Vanuit de ervaring opgedaan in het 'ouderenwerk' en het werkgebied waren een groot aantal van de uitkomsten te verwachten. In de dorpsgemeenschap blijven familieleden dicht bij elkaar wonen, de sociale controle is relatief hoog. Ook het gegeven dat veel ouderen buiten de bebouwde kom wonen en hier problemen kunnen ondervinden bij de zelfredzaamheid waren bekend.

Over andere uitkomsten heb ik me verbaasd. Bijna een vierde van de respondenten ontvangt alleen AOW (of minder). Toch worden er, met dit gegeven in zicht, op het zorgloket relatief weinig vragen gesteld over financiële mogelijkheden.

De zelfredzaamheid was op de verschillende gebieden hoger dan ik had verwacht.

Internet en e-mail zijn in de huidige maatschappij niet meer weg te denken. Er worden veel computercursussen voor senioren gegeven. Dat slechts een klein percentage hier gebruik van maakt heeft mij verbaasd.

Er wordt vaak gezegd dat ouderen veel klagen. In dit onderzoek komt dit absoluut niet naar voren.

Aandachtspunten voor een volgend onderzoek:

- ❑ Bij een volgend onderzoek zou de response eventueel verhoogd kunnen worden door de aankondigingsbrief van het onderzoek in fases aan de doelgroep te verzenden. Bij dit onderzoek was er een tijdspad van enkele maanden tussen het maken van de afspraak en de aankondiging. Ook kan er meer aandacht aan het onderzoek worden besteed door middel van regelmatige persberichten in lokale kranten.
- ❑ Aan de vragenlijst kunnen nog een aantal vragen kunnen worden toegevoegd om een (nog) beter inzicht te kunnen. Er wordt bijvoorbeeld wel gevraagd of men in het bezit is van een vervoersmiddel of telefoon. Het antwoord hierop zegt niets over de frequentie van gebruik.
- ❑ Vragen verduidelijken: Er wordt bijvoorbeeld gevraagd om de financiële positie te vergelijken met vroeger. Wat wordt er met vroeger bedoeld? Is vroeger de tijd van de gulden of wordt het inkomen van voor de AOW bedoeld.
- ❑ De 'waarom-vragen' en suggesties zijn in de vragenlijst minimaal ingevuld. Dit is bij een volgend onderzoek een aandachtspunt voor de vrijwilligers.

- Het uitwerken van de enquête kan een volgende keer uitgebreider waardoor de tabellen meer informatie zouden kunnen opleveren. Er zou een onderscheid gemaakt kunnen worden tussen enkele variabelen zoals vrouwen en mannen, gehuwden en ongehuwde. Zo kan er inzicht komen in de verschillende belevingen zoals: kan een alleenstaande zich in vergelijking met een gehuwden net zo goed redden, is de financiële situatie van alleenstaande anders dan van gehuwden, is de financiële situatie van mannen anders dan van vrouwen, maken mannen of vrouwen meer gebruik van.

Tot slot wil ik vermelden dat het uitvoeren van een (compleet) onderzoek een uitdaging was. Het was een leerzaam en verhelderend project en het heeft me meer inzicht gegeven in het onderzoeken en rapporteren van gegevens.

Bijlage 1

Lijst geraadpleegde bronnen

Literatuur

- ❑ Baars, M. (e.a.): De grote Almanak 2005
Uitgeverij PlantijnCasparie, 2005
- ❑ Becker H.M.: Levenskunst op leeftijd
Uitgeverij Eburon, 2003
- ❑ Bouter, R.F.: Handleiding voor de afstudeeropdracht 2004-2005, Facility Management
Drukkerij Ribberink van der Gang, 2004
- ❑ Dom G. (e.a.): Gids voor 50+ 'Zelfstandig blijven'
Uitgeverij Consumentenbond, 2001
- ❑ Migchelbrink F.: Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn
Uitgeverij SWP, 8^e druk, 2003
- ❑ Oostelaar D.en Wolfswinkel G.: Ouderen in de samenleving
Uitgeverij Coutinho, 2^e herziene druk, 2003
- ❑ Padmos, B.: De Scriptie Supporter
Garant Uitgevers N.V., 2001
- ❑ Steverink, N.: Zo lang mogelijk zelfstandig
Thesis Publischers, 1996
- ❑ Timmermans J.M. (e.a.): Mythen en feiten over ouderen
Uitgeverij Bohn Stafleu Van Loghum, 1996
- ❑ Visser W.: Verzorgingssociologie
Uitgeverij Coutinho, 2000

Publicaties

- ❑ 'Ouder worden we allemaal' NIZW 2004 in opdracht van ministerie VWS
- ❑ 'Werken aan sociale kwaliteit' Welzijnsnota 1998 – 2002, ministerie VWS
- ❑ Actieplan 'Investeren voor de toekomst, voor wonen me zorg en welzijn tot 2015 – Ministerie VWS/VROM 2004
- ❑ Wonen Zorg Welzijn: voorbeeldprojecten in de provincie Zuid-Holland
- ❑ De basisfuncties: Intergemeentelijk Lokaal Ouderen Beleid: 2001
- ❑ Soms samen, soms apart: Intergemeentelijk Lokaal Ouderen Beleid: 2001
- ❑ Beleidsagenda 2005: Nieuwe fundamenten voor een toekomstbestendige zorg
- ❑ Nota: Regionale samenwerking voor betere lokale dienstverlening (Delft, Westland, Oostland)
- ❑ Rapport in opdracht van CSO: De toekomst van ouderenorganisaties: 2004
- ❑ Startnotitie 'Wonen Zorg en Welzijn Westland' – Gemeente Westland: mei 2005

Vakbladen

- ❑ IVO-informatie
- ❑ Zorg- en Welzijn

Interne notities

- ❑ Jaarverslag 2003 Stichting Welzijn Ouderen Monster – 's-Gravenzande
- ❑ Jaarverslag 2003 Stichting Gecoördineerd Ouderenbeleid Naaldwijk
- ❑ Werkplan Welzijnsbezoek, Stichting Koördinerend Ouderenwerk (1998)
- ❑ Notitie: 'Toekomstagenda Welzijn Ouderen Westland' (d.d. april 2003)
- ❑ Beleidsnotitie Stichting Welzijn Westland 2004 – 2006
- ❑ Werkwijze Zorgloket Stichting Welzijn Westland (d.d. 9-12-2004)

Internetsites

www.cpb.nl

www.cbs.nl

www.nizw.nl

www.tympaan.nlb

www.vermaatschappelijking.nl

www.mo-groep.nl

[www.minvws.nl](http://www.minvws.nl/dossiers/wet_maatschappelijke_ondersteuning/default.asp) /dossiers/wet_maatschappelijke_ondersteuning/default.asp

www.minvws.nl visienota op vergrijzing en het integrale ouderenbeleid in ontwikkeling

www.rivm.nl rapport:Ouderen nu en in de toekomst: Gezondheid, verpleging en verzorging
2000-2020

Bijlage 2

Lijst van gebruikte afkortingen

<i>A.W.B.Z.</i>	<i>Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten</i>
<i>C.I.Z.</i>	<i>Centrum Indicatiestellingen Zorg</i>
<i>C.B.S.</i>	<i>Centraal Bureau voor de Statistiek</i>
<i>C.P.B.</i>	<i>Centraal Plan Bureau</i>
<i>I.B.</i>	<i>Inkomstenbelasting</i>
<i>I.V.O.</i>	<i>Vereniging van Instellingen Voor Ouderenwerk in Zuid-Holland</i>
<i>P.G.B.</i>	<i>Persoonsgebonden Budget</i>
<i>R.I.O</i>	<i>Regionaal Indicatie Orgaan</i>
<i>S.W.W.</i>	<i>Stichting Welzijn Westland</i>
<i>S.W.O.W.</i>	<i>Stichting Welzijn Ouderen Wateringen/Kwintsheul</i>
<i>St. G.O.B.</i>	<i>Stichting Gecoördineerd Ouderen Beleid Naaldwijk</i>
<i>V.W.S.</i>	<i>Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport</i>
<i>W.M.O.</i>	<i>Wet Maatschappelijke Ondersteuning</i>
<i>W.V.G.</i>	<i>Wet Voorziening Gehandicapten</i>

Bijlage 3

Tabellen van vragenlijst Welzijnsbezoek

Respons

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
Totaal 75 jarigen	34	26	117	177	100
respons	18	11	52	81	45,76
no-respons	16	15	65	96	54,24

Algemene gegevens

Vraag 1. Bent u man of vrouw?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
man	11	3	28	42	51,85
vrouw	7	8	24	39	48,15

Vraag 2. Wat is uw geboortedatum?

Voor alle respondenten was het geboortejaar 1929.

Vraag 3. Wat is uw burgerlijke staat?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
gehuwd	15	5	35	55	67,90
samenwonend	0	0	0	0	0
gescheiden	0	0	0	0	0
weduwe c.q. weduwenaar	2	4	13	19	23,46
ongehuwd	1	2	4	7	8,64

Vraag 4. Wat is de samenstelling van uw huishouden?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
alleen	4	6	19	29	35,80
samen met partner	14	5	33	52	64,20

Vraag 5. Wat is uw land van herkomst?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
Nederland	18	11	50	79	97,53
ander land	0	0	2	2	2,47

Wonen en woonomgeving

Vraag 6. Heeft u een koop- of huurwoning?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
koopwoning	12	9	22	43	53,09
huurwoning van woningbouwcorporatie	6	2	30	38	46,91
huurwoning van particulier	0	0	0	0	0

Vraag 7. Hoe lang woont u in deze woning

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
0 tot 5 jaar	3	3	7	13	16,05
5 tot 15 jaar	3	2	18	23	28,40
15 tot 25 jaar	3	2	15	20	24,69
25 tot 35 jaar	4	0	5	9	11,11
35 tot 45 jaar	4	2	4	10	12,35
> dan 45 jaar	1	2	3	6	7,40

Vraag 8. In wat voor soort woning woont u?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
eengezinswoning	13	6	24	43	53,09
bovenwoning (flat/appartement) met lift	1	0	16	17	20,99
bovenwoning (flat/appartement) zonder lift	0	0	5	5	6,17
benedenwoning	0	0	2	2	2,46
speciale ouderenwoning	0	2	2	4	4,94
anders, nl	4	3	3	10	12,35
anders, nl	vrijstaand, landhuis				

Vraag 9. Zijn er gemeenschappelijke voorzieningen aanwezig? (indien ja, meerdere antwoorden mogelijk)

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	2	1	16	19	23,45
nee	16	10	36	62	76,55
Ja, zoals:					
huismeester	0	0	8	8	9,88
inbraakbeveiliging	0	0	4	4	4,94
gemeenschappelijke recreatieruimte	1	1	3	5	6,17
gemeenschappelijke tuin	0	0	3	3	3,70
eetzaal	0	0	1	1	1,23
wasserette	0	0	0	0	0
parkeergelegenheid	1	0	13	14	17,28
anders, nl	0	0	0	0	0

Vraag 10. Woont u, over het algemeen genomen, graag in deze woning?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	16	10	50	76	93,83
nee	2	1	2	5	6,17
nee, omdat	te duur in onderhoud, problemen met burens, nat, te groot, liever in centrum				

Vraag 11. Voelt u zich, over het algemeen genomen, overdag veilig in uw woning?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	16	9	51	76	93,83
nee	2	2	1	5	6,17
nee, omdat	inbraak, twijfelachtig, angst, inbrekers, burens				

Vraag 12. Voelt u zich, over het algemeen genomen, 's-avonds en 's-nachts veilig in uw woning?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	15	9	49	73	90,12
nee	3	2	3	8	9,88
nee, omdat	Inbraak, agressie, samenscholing jongeren				

Vraag 13. Zijn er winkels bij u in de buurt? (vlakbij / binnen 500 meter)

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	12	5	32	49	60
nee	6	6	20	32	40

Vraag 14. Is er een bank of postkantoor bij u in de buurt?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	11	5	25	41	50,62
nee	7	6	27	40	49,38

Vraag 15. Woont u, over het algemeen genomen, graag in deze buurt/wijk?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	15	11	50	76	93,83
nee	3	0	2	5	6,17
nee, omdat	bedreigd, kattenkwaad centrum te ver				

Vraag 16. Voelt u zich, over het algemeen genomen, overdag veilig in deze buurt/wijk?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	17	10	52	79	97,53
nee	1	1	0	2	2,47
nee, omdat	overlast jeugd, + niet ingevuld				

Vraag 17. Voelt u zich, over het algemeen genomen, 's-avonds veilig in deze buurt/wijk?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	15	9	41	65	80,25
nee	3	2	11	16	19,75
nee, omdat	jeugd, hang jongeren				

Vraag 18. Denkt u er serieus over te gaan verhuizen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
Ja	3	2	15	20	24,69
Nee	15	9	37	61	75,31
ja, omdat	gelijkvloerse woning, oogproblemen, afbraak woning, twijfel, te ver van centrum, gezondheid, traplopen, huur te hoog, woning te groot				

Indien nee, ga naar vraag 24.

Vraag 19. Staat u ingeschreven voor een andere woning?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
Ja	2	2	10	14	70
Nee	1	0	5	6	30

Vraag 20. Zou u een koop- of huurwoning willen hebben?*

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
koopwoning	0	0	1	1	5
huurwoning van woningb.c.	2	2	13	17	85
huurwoning particulier	0	0	1	1	5
geen voorkeur	1	0	0	1	5

Vraag 21. In wat voor soort woning zou u willen wonen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
eengezinswoning	0	0	0	0	0
bovenwoning (flat/appartement) met lift	1	1	5	7	35
benedenwoning	0	0	4	4	20
seniorenwoning	1	1	10	12	60
groepswonen	0	0	0	0	0
anders	0	1	2	3	0
anders namelijk	aanleunwoning				
geen voorkeur	0	0	1	0	0

Vraag 22. Heeft u wensen wat betreft gemeenschappelijke voorzieningen?

Indien ja, meerdere antwoorden mogelijk?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja, namelijk	3	1	14	18	90
huismeester	0	0	4	4	20
inbraakbeveiliging	1	0	5	6	30
gemeens. recreatieruimte	1	1	9	11	55
gemeens.tuin	0	1	5	6	30
eetzaal	1	1	2	4	20
wasserette	0	0	2	2	10
parkeergelegenh.	0	1	6	7	35
anders, n	0	0	3	3	15
gezelligheid, kapper dichtbij, eigen tuintje					
nee	0	1	1	2	10

Vraag 23. Waar zou u willen wonen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
huidige buurt/wijk	0	1	8	9	45
Andere buurt/wijk, nl	2	2	6	10	50
nl.	Dijkweg, centrum, omgeving Kerk, Naaldwijk				
geen voorkeur	1	0	1	2	10

Vraag 23B/24. Er bestaan een aantal instanties op het gebied van wonen. Maakt u van hun diensten gebruik of kent u deze instanties of zou u er meer van willen weten?

Deze vraag heb ik niet verwerkt. De vraag was door veel respondenten niet of niet volledig ingevuld zodat de uitkomsten m.i. niet betrouwbaar zijn.
Deze vraag was niet genummerd. Waarschijnlijk is hierdoor dit misverstand ontstaan.
Veel respondenten mochten de vragen 19 t/m 24 overslaan.

Gezondheid

Vraag 24. Vindt u dat u, over het algemeen genomen, goed gezond bent?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	10	11	35	56	69,13
nee	8	0	17	25	30,87

Vraag 25. Heeft u bepaalde problemen met uw gezondheid?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	15	8	43	66	81,48
nee	3	3	9	15	18,52
Ja, nl					
gehoor	3	1	13	17	25,75
gezichtsvermogen	2	2	17	21	31,82
evenwichtstoornis	2	0	7	9	13,64
spier-, gewrichts- bewegingsklachten	4	4	23	31	46,97
ademhaling	4	0	11	15	22,73
stofwisseling	2	0	10	12	18,18
geheugen	2	0	4	6	9,09
hartklachten	5	3	19	27	40,91
anders,	6	2	6	14	21,21
anders nl.	prostaat, slijtage heup, kunstheup, arm, longemfyseem, hernia, botontkalking, div. kleine ongemakken, afnemen conditie. Bloeddruk (hoge) werd het meest genoemd.				

Vraag 26. Kunt u zichzelf lichamelijk verzorgen? (bijvoorbeeld wassen, aankleden)

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	17	11	47	75	92,60
nee	1	0	5	6	7,40

Vraag 27. Gebruikt u binnenshuis een hulpmiddel en/of voorziening?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	9	7	40	56	69,13
nee	9	4	12	25	30,87
ja, namelijk					
stok/krukken	2	0	6	8	14,29
rollator	1	1	2	4	7,14
rolstoel	2	0	1	3	5,36
traplift	3	1	0	4	7,14
aangepast toilet	4	2	12	18	32,14
verlaagd / verhoogd aanrecht	0	0	0	0	0
douchstoel- / beugels	5	3	10	18	32,14
visuele hulpmiddelen (bril)	7	6	37	50	89,29
auditieve hulpmiddelen (gehoorapparaat)	1	1	5	7	12,50
anders	0	0	2	2	3,57
anders, namelijk:	n.v.t., po-stoel, sta-opstoel, personen alarm				

Vraag 28. Gebruikt u buitenshuis een hulpmiddel en/of voorziening?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	10	1	18	29	35,80
nee	8	10	34	52	64,20
ja, namelijk					
stok/krukken	0	0	5	5	17,24
rollator	4	0	7	11	37,93
rolstoel	1	1	2	4	13,79
scootmobiel	2	0	3	5	17,24
anders	4	0	2	6	20,69
namelijk	door geen van de respondenten ingevuld.				

Vraag 29. Gebruikt u medicijnen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	14	9	45	68	83,95
nee	4	2	7	13	16,05

Vraag 30. Bent u onder behandeling bij een huisarts en/of bij een specialist?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	13	7	41	61	75,31
nee	5	4	11	20	24,69

Vraag 31. Hoe is het contact met uw huisarts en/of specialist?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
goed	14	8	50	72	88,89
redelijk	3	3	2	8	9,88
slecht	1	0	0	1	1,23
slecht omdat	hierop is niet geantwoord (?)				

Vraag 32. Er bestaan een aantal voorzieningen op het gebied van de gezondheidszorg. Gebruikt u deze diensten of bent u er bekend mee of zou u er meer van willen weten?

Van deze vraag heb ik alleen gebruik en bekend verwerkt om de betrouwbaarheid van de enquête te kunnen garanderen. Een aantal respondenten heeft nadat zij hadden ingevuld dat zij gebruik maakten van een voorziening ook behoefte gebruik en informatie ingevuld. Een aantal respondenten heeft de tabel niet of niet volledig ingevuld. Om bovengenoemde redenen zijn de cijfers uit deze tabel niet omgerekend in percentages.

	Honselersdijk		Maasdijk		Naaldwijk	
	gebruik	bekend	gebruik	bekend	gebruik ja	bekend ja
Maatzorg (thuishulp)	2	16	4	5	14	44
dagopvang in Rozenhof, georganiseerd door SWW	0	15	0	6	2	36
dagbehandeling in verpleeghuis De Naaldhorst	2	13	0	8	0	41
ambulante geestelijke gezondheidszorg (GGZ)	1	9	1	5	3	27
Parnassia	0	14	0	7	2	29
hulpmiddelen (via thuiszorg of ziektekostenverzekeraar)	3	15	1	8	10	41
rolstoelvoorziening (WVG)	2	11	0	7	1	38
woningvoorziening (WVG)	4	11	2	5	12	27
vervoersvoorziening (WVG)	3	12	2	5	8	32
RIO – inmiddels ClZ	3	9	1	3	5	22
Maatpas	5	15	6	7	18	33
Zorg in natura	1	9	0	2	7	23
PGB = persoons gebonden budget	1	7	0	6	2	21

Zelfredzaamheid en hulp- en dienstverlening

Vraag 33. Vindt u dat u zich, over het algemeen genomen, goed kunt redden?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	14	11	48	73	90,12
nee	4	0	4	8	9,88
nee, omdat	zuurstofgebrek, slecht zien, (te veel) hulp nodig				

Vraag 34. Kunt u zelf licht huishoudelijk werk doen?
(Bijvoorbeeld wassen, eten koken)

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	16	11	46	73	90,13
nee	1	0	2	3	3,70
nee, maar ik heb hulp van derden	1	0	4	5	6,17

Vraag 35. Kunt u zelf zwaar huishoudelijk werk doen?
(Bijvoorbeeld schoonmaken)

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	8	6	20	34	41,98
nee	3	2	7	12	14,81
nee, maar ik heb hulp van derden	7	3	25	35	43,21

Vraag 36. Kunt u zelf boodschappen doen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	14	11	45	70	86,42
nee	2	0	2	4	4,94
nee, maar ik heb hulp van derden	2	0	5	7	8,64

Vraag 37. Kunt u zelf klusjes in huis doen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	10	4	24	38	46,91
nee	5	2	8	15	18,52
nee, maar ik heb hulp van derden	3	5	20	28	34,57

Vraag 38. Kunt u zelf uw financiën regelen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	13	11	33	57	70,37
nee	2	0	1	3	3,70
nee, maar ik heb hulp van derden	3	0	18	21	25,93

Vraag 39. Zou u, in geval van nood (bijvoorbeeld bij ziekte) een beroep op iemand kunnen doen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	16	11	49	76	93,83
nee	2	0	2	4	4,94
weet niet	0	0	1	1	1,23
zo ja, op wie					
partner	11	2	30	43	56,58
(klein)kinderen	10	10	40	60	78,95
overige familie	1	1	14	16	21,05
vrienden/kennissen	3	5	10	18	23,68
buren	8	1	29	38	50
iemand uit de buurt	0	2	5	7	9,21
particulier werkster	0	0	4	4	5,26
anders,	2	0	1	3	3,95
anders namelijk:	PGB, zorgaanbieder				

Vraag 40. Er bestaan een aantal instanties en voorzieningen op het gebied van hulp- en dienstverlening. Maakt u gebruik van deze voorzieningen of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

Van deze vraag heb ik alleen gebruik en bekend verwerkt om de betrouwbaarheid van de enquête te kunnen garanderen. Een aantal respondenten heeft nadat zij hadden ingevuld dat zij gebruik maakten van een voorziening ook behoefte gebruik en informatie ingevuld. Daarnaast heeft een aantal respondenten de tabel niet of niet volledig ingevuld. Om bovengenoemde redenen zijn de cijfers uit deze tabel niet omgerekend in percentages.

	Honselersdijk		Maasdijk		Naaldwijk	
	gebruik	bekend	gebruik	bekend	gebruik ja	bekend ja
Stichting Welzijn Westland	0	12	1	6	7	37
Zorgloket, centraal adres voor wonen, zorg en welzijn	0	13	1	4	7	33
huishoudelijke hulp/ alfhulp (maatzorg)	3	16	3	7	13	38
vrijwillige hulpverlening, Zonnebloom	1	14	2	8	6	40
vrijwillige hulpverlening, Rode Kruis	0	14	0	6	2	33
hulp bij financiële zaken, vrijwilliger SWW of particulier	1	12	0	2	7	22
alarmering via SWW, ziekenfonds of Maatzorg	1	15	2	8	5	40
telefooncirkel	0	12	0	3	0	29
maaltijdservice aan huis, Tafeltje Dekje, Apetito	0	18	0	11	2	44
tuinonderhoud vanuit SWW of Maatpas	0	9	0	4	0	11
kapper aan huis particulier of via Maatpas	2	14	3	5	9	25
pedicure aan huis particulier of via Maatpas	3	15	0	7	9	26
Klussendienst SWW, particulier of via Maatpas	0	14	0	5	2	26
Maatpas	3	14	6	7	25	27
Maaltijden buiten de deur Openeettafel Pijletuinenhof en/of De Rozenhof	1	13	0	7	2	34
Maaltijden buiten de deur Openeettafel De Hunselaer en/of De Prinsenhof	0	14	1	5	0	34
Contactbank	0	6	0	2	0	2
Gespreksgroep rouwverwerking	0	12	1	5	2	25
Vrijwillige thuisopvang voor ouderen (VTO)	0	10	0	2	1	16

Mobiliteit en vervoer

Vraag 41. Maakt u gebruik van een eigen vervoermiddel?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	15	10	43	68	83,95
nee	3	1	9	13	16,05
ja, namelijk					
fiets	9	9	32	50	73,53
snorfiets	0	0	3	3	4,41
auto	8	7	31	46	67,65
anders,	1	0	3	4	5,88
nl	scootmobiel				
nee, omdat	Gaaf niet meer, scootmobiel, gebruik zuurstof				

Vraag 42. Is er plaatselijk openbaar vervoer bij u in de buurt? (binnen 500 meter)

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	8	8	40	56	69,14
nee	10	3	12	25	30,86

Vraag 43. Maakt u (wel eens) gebruik van het plaatselijk openbaar vervoer?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	5	8	18	31	38,27
nee	13	3	34	50	61,73
nee, omdat	auto, rollator, kinderen				

Vraag 44. Maakt u (wel eens) gebruik van een reguliere taxi?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	3	2	14	19	23,45
nee	15	9	38	62	76,54
nee, omdat	reden niet ingevuld door respondenten				

Vraag 45. Maakt u (wel eens) gebruik van een reguliere taxi?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	5	3	14	19	23,46
nee	13	8	38	62	76,54
nee, omdat	reden niet ingevuld door respondenten				

Vraag 46. Bent u, over het algemeen genomen, tevreden over de wijze waarop u zich buitenshuis kunt/moet verplaatsen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	16	11	45	72	88,89
nee	2	0	7	9	11,11
nee, omdat	reden niet ingevuld door respondenten				

Vraag 47. Er bestaan een aantal voorzieningen op het gebied van vervoer. Maakt u gebruik van deze voorzieningen of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

Van deze vraag heb ik alleen gebruik en bekend verwerkt om de betrouwbaarheid van de enquête te kunnen garanderen. Een aantal respondenten heeft nadat zij hadden ingevuld dat zij gebruik maakten van een voorziening ook behoefte gebruik en informatie ingevuld. Daarnaast heeft een aantal respondenten de tabel niet of niet volledig ingevuld. Om bovengenoemde redenen zijn de cijfers uit deze tabel niet omgerekend in percentages.

	Honselersdijk		Maasdijk		Naaldwijk	
	gebruik	bekend	gebruik	bekend	gebruik ja	bekend ja
trein met 60+ korting	5	17	2	5	5	17
bus met 60+ korting	6	16	3	4	6	16
Regiotaxi	3	13	2	3	3	12
Valys	3	12	0	2	0	7
Begeleiding bij bezoek ziekenhuis	1	7	1	1	1	7
Vervoersvergoeding Gemeente	6	13	3	3	6	13

Sociale contacten en tijdsbesteding

Vraag 48. Heeft u kinderen en/of kleinkinderen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	16	11	48	75	92,59
nee	2	0	4	6	7,41

Vraag 49. Heeft u contact met uw kinderen en/of kleinkinderen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja, regelmatig	16	10	46	72	96
soms	0	1	2	3	4
nee, (vrijwel) nooit	0	0	0	0	0

Vraag 50. Waar wonen uw kinderen en/of kleinkinderen? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
Wonend in dezelfde gemeente	9	9	30	48	64,00
wonend binnen straal van 25 km	10	6	30	46	61,33
wonend buiten straal van 25 km binnen Nederland	12	6	19	37	49,33
wonend buiten Nederland,	1	1	3	5	6,66
namelijk	Duitsland, USA, Canada, VS, Afrika, Indonesië				

Vraag 51. Heeft u nog (andere) familie?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	17	10	47	74	91,36
nee	1	1	5	7	8,64

Vraag 52. Heeft u contact met uw familie?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja, regelmatig	15	7	45	67	90,54
soms	1	4	6	14	14,86
nee, (vrijwel) nooit	1	0	1	2	2,70

Vraag 53. Waar woont uw familie?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
Wonend in dezelfde gemeente	9	8	23	40	54,05
wonend binnen straal van 25 km	10	6	29	45	60,81
wonend buiten straal van 25 km binnen Nederland	12	5	22	39	52,70
wonend buiten Nederland,	1	0	9	10	13,51
namelijk	Indonesië, Canada, VS, Afrika				

Vraag 54. Heeft u contact met vrienden, kennissen en/of burens?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja, regelmatig	15	8	47	70	86,42
soms	1	3	4	8	9,88
nee, (vrijwel) nooit	1	0	1	2	2,47
niet beantwoord	1	0	0	1	1,23

Vraag 55. Heeft u telefoon?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	18	11	52	81	100
nee	0	0	0	0	0

Vraag 56. Maakt u gebruik van email?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	3	1	9	13	16,05
nee	15	10	43	68	83,95

Vraag 57. Maakt u gebruik van internet?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	3	1	9	13	16,05
nee	15	10	43	68	83,95

Vraag 58. Maakt u gebruik van fax?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	0	0	1	1	1,23
nee	18	11	51	80	98,77

Vraag 59 Heeft u hobby's?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja, welke	14	11	49	74	91,36
nee	4	0	3	7	8,64
welke	kaarten, tuinieren, handwerken, dieren, jeu de boules, zingen, knutselen, bingo, zwemmen, computeren, lezen, golf, biljart, winkelen, kaarten, kaarten maken, gymnastiek, fietsen, crea, natuur				

Vraag 60. Doet u vrijwilligerswerk?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
Ja	4	1	14	19	23,46
nee	14	10	38	62	76,54
zo ja, wat voor?	kerk / pow, dorkas, zonnebloem				

Vraag 61. Bent u, over het algemeen genomen tevreden over de (sociale) contacten die u heeft?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	16	11	50	77	95,06
nee	2	0	2	4	4,94
nee, omdat	kort woonachtig, verder geen redenen vermeld (?)				

Vraag 62. Bent u, over het algemeen genomen tevreden over de manier waarop u uw tijd doorbrengt?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	15	11	47	73	90,12
nee	3	0	5	8	9,88

Vraag 63. Heeft u zich de afgelopen tijd (wel eens) eenzaam gevoeld?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
vaak	0	1	2	3	3,70
af en toe	5	3	14	22	27,16
nooit*	13	7	36	56	69,14

*nooit, ga naar vraag 65

Vraag 64. Heeft u een idee wat u aan deze eenzaamheidsgevoelens kunt doen?

Deze vraag is door 29 respondenten ingevuld i.p.v. 25. Percentages worden daarom niet berekend.

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal
Ja	4	1	11	16
nee	5	3	5	13
ja, zoals	iemand bellen, gedachten verzetten, spelletje, contactbank, GGZ, Zonnebloem			

Vraag 65. Gaat u wel eens naar een diensten- of ontmoetingscentrum, bijvoorbeeld De Hunselaer in Honselersdijk, De Prinsenhof in Maasdijk of de Driehoek in Naaldwijk?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	8	3	12	23	28,39
nee, omdat	10	8	40	58	71,61
omdat	geen behoefte, geen interesse, niet oud, geen tijd, té druk, benauwd				

Vraag 66. Voor welke activiteiten gaat u daarheen?

Je de boules, kerstvieringen, bridge, ontmoetingsochtend KBO, kaarten, biljart, zang, gymnastiek, bewonersactiviteiten, diversen, open eettafel, klaverjassen, yoga, spelletjes,

Vraag 67. Welke activiteiten mist u in deze diensten- of ontmoetingscentra?

Deze vraag is door enkele respondenten ingevuld: koffiedrinken, activiteiten via ouderenbonden. Andere antwoorden waren: tijdens bridge te weinig tijd voor sociale contacten, ruimte te klein.

Vraag 68. Wilt u iets aan de gevoelens van eenzaamheid doen?

25 respondenten hadden aangegeven zich (wel eens) eenzaam te voelen. Deze vraag had alleen door deze personen ingevuld moeten worden. Percentages worden daarom niet berekend.

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal
ja, met de hulp van een ouderenadviseur of een andere functionaris	0	1	2	3
nee, geen behoefte	7	3	31	41

Vraag 69. Er bestaan een aantal organisaties die verschillende vormen van tijdsbesteding aanbieden en/of die u kunnen helpen bij het uitbreiden van uw sociale contacten. Maakt u gebruik van de diensten van deze organisaties of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

Van deze vraag heb ik alleen gebruik en bekend verwerkt om de betrouwbaarheid van de enquête te kunnen garanderen. Een aantal respondenten heeft nadat zij hadden ingevuld dat zij gebruik maakten van een voorziening ook bekend, behoefte gebruik en informatie ingevuld. Daarnaast heeft een aantal respondenten de tabel niet of niet volledig ingevuld. Om bovengenoemde redenen is deze tabel niet compleet en zijn de cijfers niet omgerekend in percentages.

	Honselersdijk		Maasdijk		Naaldwijk	
	gebruik	bekend	gebruik	bekend	gebruik ja	bekend ja
dienstencentrum voor ouderen; De Prinsenhof, De Hunselaer, De Driehoek	7	15	4	7	11	40
sportvereniging	2	14	2	4	3	32
vrijwilligersorganisatie	2	14	0	3	9	33
ouderenbond	11	16	1	6	15	34
Senioren WEB	1	11	0	2	4	18
Levensbeschouwelijke / religieuze instelling	9	13	6	8	36	40
Bibliotheek	3	15	3	8	9	10
SWW, bewegingsactiviteiten zoals MBvO, yoga, dansen, koersbal enz.	3	14	0	6	4	28
SWW, recreatieve activiteiten zoals bridge, klaverjassen, biljart, bingo enz.	5	14	3	6	11	32
SWW, educatieve activiteiten Zoals computer, tekenen/schilderen	1	12	0	1	1	22
seniorenvakanties	2	15	1	1	5	27
Zwemmen 55+	2	13	1	8	5	33

Financiën

Vraag 70. De volgende vragen gaan over uw financiële situatie.
Wilt u daarover praten?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	18	8	36	62	76,55
nee	0	3	16	19	23,45

Vraag 71. Kunt u rondkomen van uw inkomsten?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	16	5	30	51	82,26
min of meer	2	3	5	10	16,13
nee	0	0	1	1	1,61
nee, omdat	niet ingevuld door respondenten				

Vraag 72. Hoe groot is uw netto huishoudinkomen per maand?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
minder dan het normbedrag AOW	0	0	1	1	1,61
alleen AOW	6	2	6	14	22,58
meer dan het normbedrag AOW	12	6	29	47	75,81
weet niet	0	0	0	0	0

Vraag 73. Als u uw financiële positie van nu vergelijkt met die van vroeger, is uw financiële positie dan beter geworden, slechter geworden of gelijk gebleven?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
beter geworden	5	1	6	12	19,35
slechter geworden	6	1	13	20	32,26
gelijk gebleven	7	6	17	30	48,39

Vraag 74. Er bestaan een aantal instanties en voorzieningen op het gebied van hulp- en dienstverlening. Maakt u gebruik van deze voorzieningen of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

Van deze/. raag heb ik alleen gebruik en bekend verwerkt om de betrouwbaarheid van de enquête te kunnen garanderen. Een aantal respondenten heeft nadat zij hadden ingevuld dat zij gebruik maakten van een voorziening ook behoefte gebruik en informatie ingevuld. Daarnaast heeft een aantal respondenten de tabel niet of niet volledig ingevuld. Om bovengenoemde redenen zijn de cijfers uit deze tabel niet omgerekend in percentages.

	Honselersdijk		Maasdijk		Naaldwijk	
	gebruik	bekend	gebruik	bekend	gebruik ja	bekend ja
huursubsidie	3	15	0	3	14	26
bijzondere bijstand	0	1	1	3	3	22
belasting teruggaaf (IB)	7	15	0	4	17	29
kwijtschelding gemeentelijke belastingen	0	12	1	3	3	18
kwijtschelding waterschapsbelasting	0	9	0	4	3	14
Stichting Interkerkelijk Steunfonds	0	11	0	1	1	10
hulp bij financiën en administratie door SWW-vrijwilliger	1	10	0	1	5	18

Contactblad

Vraag 75. SWW geeft 4 keer per jaar een Contactblad uit met informatie over allerlei zaken die ouderen aangaan. Bent u bekend met dit blad?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	13	7	22	42	51,85
nee	5	4	30	39	48,15

Vraag 76. Krijgt u het Contactblad thuis?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	13	5	12	30	37,04
nee	5	6	40	51	62,96

Vraag 77. Vindt u 4 uitgaven per jaar voldoende?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	13	6	26	45	55,56
nee	0	2	8	10	12,34
geen mening	5	3	18	26	32,10

Vraag 78. Leest u het blad?

Aantallen kloppen niet. Niet alle respondenten hebben deze vraag ingevuld.
Percentages zijn daarom niet berekend.

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal
Ja*	13	6	18	37
nee	1	3	31	35

* 1 persoon is blind geworden, Contactblad wordt voorgelezen.

Vraag 79. Vindt u het belangrijk dat er een apart blad verschijnt met informatie voor ouderen?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	13	7	41	61	75,31
nee	1	0	5	6	7,41
niet beantwoord	4	4	6	14	17,28

Vraag 80. Mist u nog bepaalde onderwerpen in het Contactblad?

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
ja	0	0	2	2	2,47
nee	11	6	23	40	49,38
niet beantwoord	7	5	27	39	48,15
Ja, zoals:	meer info over Naaldwijk, woningaanbod				

Afronding en informatie

Deze vragen zijn door veel respondenten die geen hulp nodig hadden niet ingevuld. Daarom geef ik hier een samenvatting van de antwoorden op de vragen en de 'hulp- en/of vervolcontacten'.

Geen van de respondenten vond het niet goed dat er informatiemateriaal werd achter gelaten. Twee respondenten hebben aangegeven dat zij, indien zij vragen of problemen hebben, in de toekomst niet weten waar zij terecht kunnen. Met deze respondenten heeft de ouderenadviseur contact opgenomen.

	Honselersdijk	Maasdijk	Naaldwijk	Totaal	Totaal %
respons	18	11	52	81	100
vervolg actie ouderenadviseur	9	3	15	27	33,33
Vraag om toezending Contactblad	2	1	6	9	11,11

Tot slot werden er nog een aantal ideeën genoteerd, t.w.
Ouderen 4-daagse, geheugentraining.

Van de vrijwilligers hebben wij vernomen dat de respondenten het als prettig hebben ervaren om informatie te krijgen over tal van onderwerpen.

Bijlage 4

Naaldwijk, 18 november 2004

Betreft: Welzijnsbezoek 75-jarigen

Geachte heer/mevrouw,

Veel ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig wonen in de eigen vertrouwde woonomgeving. Daarvoor is voor ouderen, vroeger of later, op maat gesneden en goed georganiseerde dienstverlening aan huis nodig. Het huidige aanbod is echter zeer gevarieerd. Zonder goede informatie is bewust kiezen dan lastig. Maar weet u waar informatie te vinden is? En hoe denkt u over het aanbod, de kwaliteit en de beschikbaarheid van diensten aan huis?

Om ouderen goed te informeren en om te weten te komen aan welke zaken zij nu echt behoefte hebben om zelfstandig te blijven gaat de Stichting Welzijn Westland met medewerking van de Gemeente Westland 75-plussers aan huis bezoeken.

Aangezien u inmiddels 75 jaar bent geworden of dit binnenkort hoopt te worden, willen wij u graag in de gelegenheid stellen om mee te doen aan dit project. U steekt er altijd wat van op en door het geven van uw mening draagt u bij aan het ontwikkelen van een beleid waar ouderen zelf vertrouwen in hebben.

De Welzijnsbezoeken worden afgelegd door vrijwilligers van de Stichting Welzijn Westland, afdeling Naaldwijk. Het gesprek verloopt aan de hand van een vragenlijst waar onderwerpen zoals gezondheid, wonen, mobiliteit, hulp- en dienstverlening en financiën aan de orde komen.

De vrijwilliger informeert u tegelijkertijd over de mogelijkheden die er voor u zijn in de gemeente Westland. De enquêteresultaten blijven anoniem. Om het beleid goed te kunnen beïnvloeden worden de resultaten uit het totale onderzoek gepresenteerd aan de Gemeente Westland en de Provincie Zuid-Holland.

Het bezoek duurt circa 1 uur. Indien gewenst, kunt u vragen om een vervolgbezoek door de ouderenadviseur van de SWW afdeling Naaldwijk. Deze beroepskracht kan u nader adviseren en u bijstaan om de voor u in aanmerking komende voorzieningen of regelingen aan te vragen.

Stelt u prijs op een Welzijnsbezoek, dan hoeft u niets te doen. U wordt dan binnenkort gebeld voor het maken van een afspraak.

Stelt u geen prijs op dit bezoek, dan kunt u dit aan ons doorgeven, tel. 0174 - 63 19 81. (Staat u niet in het telefoonboek en wilt u toch bezoek? Geef dan uw nummer aan ons door).

Indien u meer wilt weten over dit bezoek, dan kunt u ons uiteraard ook bellen op bovenstaand nummer.

Met vriendelijke groet,

Yvonne Scholtes,
Locatie-coördinator / Ouderenadviseur.

Bijlage 5

Vragenlijst Welzijns- (signalerend-) huisbezoek

naam bezoeker/vrijwilliger :

instelling : Stichting Welzijn Westland

postcode cliënt :

woonplaats cliënt :

datum bezoek :

Vragenlijst in het kader van het uitstralingsproject preventie zorg ouderen

Samenwerking: Tympaan Instituut

Provincie Zuid-Holland

IVO

Aangepast door Stichting Welzijn Westland

Versie december 2004

Algemene gegevens

1. Bent u man of vrouw?

- * man
- * vrouw

2. Wat is uw geboortedatum? (dag, maand, jaar)

.....

3. Wat is uw burgerlijke staat?

- * gehuwd
- * samenwonend
- * gescheiden
- * weduwe c.q. weduwnaar sinds
- * ongehuwd

4. Wat is de samenstelling van uw huishouden?

- * alleen
- * samen met partner

5. Wat is uw land van herkomst?

- * Nederland
- * ander land, namelijk

Indien van buitenlandse afkomst, in Nederland verblijvend sinds: (jaartal)

Wonen en woonomgeving

6. Heeft u een koop- of huurwoning?

- * koopwoning
- * huurwoning van woningbouwcorporatie
- * huurwoning van particulier

7. Hoe lang woont u in deze woning?

..... aantal jaren

8. In wat voor soort woning woont u?

- * eengezinswoning
- * bovenwoning (flat/appartement) met lift
- * bovenwoning (flat/appartement) zonder lift
- * benedenwoning
- * speciale ouderenwoning
- * anders, namelijk

9. Zijn er gemeenschappelijke voorzieningen aanwezig?

- * ja, namelijk (meerdere antwoorden mogelijk)
 - * huismeester
 - * inbraakbeveiliging
 - * gemeenschappelijke recreatieruimte
 - * gemeenschappelijke tuin
 - * eetzaal
 - * wasserette
 - * parkeergelegenheid
 - * anders, namelijk
- * nee

10. Woont u, over het algemeen genomen, graag in deze woning?

- * ja
- * nee, omdat

11. Voelt u zich, over het algemeen genomen, overdag veilig in uw woning?

- * ja
- * nee, omdat

12. Voelt u zich, over het algemeen genomen, 's avonds en 's nachts veilig in uw woning?

- * ja

- * nee, omdat

13. Zijn er winkels bij u in de buurt? (vlakbij / binnen 500 meter)

- * ja
- * nee

14. Is er een bank of postkantoor bij u in de buurt? (vlakbij / binnen 500 meter)

- * ja
- * nee

15. Woont u, over het algemeen genomen, graag in deze buurt/wijk?

- * ja
- * nee, omdat

16. Voelt u zich, over het algemeen genomen, overdag veilig in deze buurt/wijk?

- * ja
- * nee, omdat

17. Voelt u zich, over het algemeen genomen, 's avonds veilig in deze buurt/wijk?

- * ja
- * nee, omdat

18. Denkt u er serieus over te gaan verhuizen?

- * ja, omdat
- * nee *[ga naar vraag 24]*

19. Staat u ingeschreven voor een andere woning?

- * ja
- * nee

20. Zou u een koop- of huurwoning willen hebben?

- * koopwoning
- * huurwoning van woningbouwcorporatie
- * huurwoning van particulier
- * geen voorkeur

21. In wat voor soort woning zou u willen wonen?

- * eengezinswoning
- * bovenwoning (flat/appartement) met lift
- * benedenwoning

- * seniorenwoning
- * groepswonen
- * anders, namelijk
- * geen voorkeur

22. Heeft u wensen wat betreft gemeenschappelijke voorzieningen?

- * ja, namelijk (meerdere antwoorden mogelijk)
 - * huismeester
 - * inbraakbeveiliging
 - * gemeenschappelijke recreatieruimte
 - * gemeenschappelijke tuin
 - * eetzaal
 - * wasserette
 - * parkeergelegenheid
 - * anders, namelijk
- * nee

23. Waar zou u willen wonen?

- * huidige buurt/wijk
- * andere buurt/wijk, namelijk
- * andere gemeente, namelijk
- * geen voorkeur

Er bestaan een aantal instanties op het gebied van wonen. Maakt u van hun diensten gebruik of kent u deze instanties of zou u er meer van willen weten?

soort instantie	gebruik	bekend	behoefte gebruik	behoefte informatie
a. bewonersorganisa- tie/vereniging van huiseigenaren	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
b. woningbouw- vereniging bijv. Vestia	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
c. buurtpreventie	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
d. huurcommissie	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
e. Woonconsulent bij Vestia	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
f. Dienstencentrum De Prinsenhof	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
g. Dienstencentrum De Hunselaer	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
h. St. Maatzorg/De Werven	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee

Indien van toepassing

U heeft aangegeven dat u vragen heeft over of moeite heeft met uw woonsituatie. Vindt u het goed dat wij dit bespreken met een van onze medewerkers? Hij/zij kan u de benodigde informatie geven en/of samen met u bekijken of er een oplossing is.

* ja

* nee

Opmerkingen:

.....

.....

Gezondheid

24. Vindt u dat u, over het algemeen genomen, goed gezond bent?

- * ja
- * nee

25. Heeft u bepaalde problemen met uw gezondheid?

- * ja, namelijk (meerdere antwoorden mogelijk)
 - * gehoor
 - * gezichtsvermogen
 - * evenwichtsstoornis
 - * spier-, gewrichts- en bewegingsklachten
 - * ademhaling
 - * stofwisseling (bijvoorbeeld suikerziekte)
 - * geheugen
 - * hartklachten
 - * anders, namelijk
- * nee

26. Kunt u zichzelf lichamelijk verzorgen? (bijvoorbeeld wassen, aankleden)

- * ja
- * nee

27. Gebruikt u binnenshuis een hulpmiddel en/of voorziening?

- * ja, namelijk (meerdere antwoorden mogelijk)
 - * stok/kruk(ken)
 - * rollator
 - * rolstoel
 - * traplift
 - * aangepast toilet
 - * Verlaagd / verhoogd aanrecht
 - * douchestoel/-beugels
 - * visuele hulpmiddelen (bril)
 - * auditieve hulpmiddelen (gehoorapparaat)
 - * anders, namelijk
- * nee

28. Gebruikt u buitenshuis een hulpmiddel?

- * ja, namelijk (meerdere antwoorden mogelijk)
 - * stok/kruk(ken)
 - * rollator
 - * rolstoel
 - * scootmobiel
 - * anders, namelijk
- * nee

29. Gebruikt u medicijnen?

- * ja
- * nee

**30. Bent u onder behandeling bij een huisarts en/of bij een specialist?
(afgelopen 12 maanden)**

- * ja
- * nee

31. Hoe is het contact met uw huisarts en/of specialist?

- * goed
- * redelijk
- * slecht, omdat

Indien van toepassing

U heeft aangegeven dat u vragen heeft over/moeite heeft met uw gezondheid. Vindt u het goed dat wij dit bespreken met een van onze medewerkers? Hij/zij kan u de benodigde informatie geven en/of samen met u bekijken of er een oplossing is.

- * ja
- * nee

Opmerkingen:

.....

32. Er bestaan een aantal voorzieningen op het gebied van de gezondheidszorg. Gebruikt u deze voorzieningen of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

soort voorziening	gebruik	bekend	behoefte gebruik	behoefte informatie
a. Maatzorg (thuishulp)	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
b. dagopvang in De Rozenhof georganiseerd door SWW	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
c. dagbehandeling in verpleeghuis De Naaldhorst	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
d. ambulante geestelijke gezondheidszorg (GGZ)	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
e. Parnassia	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
f. hulpmiddelen (via thuiszorg of ziektekostenverzekeraar)	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
g. rolstoelvoorziening (WVG)	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
h. woningvoorzieningen (WVG)	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
i. vervoersvoorzieningen (WVG)	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
j. RIO = Regionaal Indicatie Orgaan, verzorgt indicatiestelling	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
k. Maatpas	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
l. Zorg in natura	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
m. PGB = persoons gebonden budget	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee

Zelfredzaamheid en hulp- en dienstverlening

33. Vindt u dat u zich, over het algemeen genomen, goed kunt redden?

- * ja
- * nee, omdat

34. Kunt u zelf licht huishoudelijk werk doen? (bijvoorbeeld wassen, eten koken)

- * ja
- * nee
- * nee, maar ik heb hulp van derden

35. Kunt u zelf zwaar huishoudelijk werk doen? (bijvoorbeeld schoonmaken)

- * ja
- * nee
- * nee, maar ik heb hulp van derden

36. Kunt u zelf boodschappen doen?

- * ja
- * nee
- * nee, maar ik heb hulp van derden

37. Kunt u zelf klusjes in huis doen? (bijvoorbeeld een lamp verwisselen)

- * ja
- * nee
- * nee, maar ik heb hulp van derden

38. Kunt u zelf uw financiën regelen? (bijvoorbeeld administratie)

- * ja
- * nee
- * nee, maar ik heb hulp van derden

39. Zou u, in geval van nood (bijvoorbeeld bij ziekte), een beroep op iemand kunnen doen?

- * ja, wie? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - * partner
 - * (klein)kinderen
 - * overige familie
 - * vrienden/kennissen
 - * buren
 - * iemand uit de buurt
 - * particulier werkster
 - * anders, namelijk
- * nee
- * weet niet

40. Er bestaat een aantal instanties en voorzieningen op het gebied van hulp- en dienstverlening. Maakt u gebruik van deze voorzieningen of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

soort instantie/voorziening	gebruik		bekend		behoefte gebruik		behoefte informatie	
a. Stichting Welzijn West-land, voor ouderen en mensen met een functiebeperking	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
b. Zorgloket, het centraal adres voor wonen zorg en welzijn	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
c. huishoudelijke hulp/alfhahulp (maatzorg)	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
d. vrijwillige hulpverlening, Zonnebloem	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
e. vrijwillige hulpverlening, Rode Kruis	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
f. hulp bij financiële zaken vrijwilliger SWW of particulier	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
g. alarmering via SWW, ziekenfonds of Maatzorg	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
h. telefooncirkel	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
i. maaltijdservice aan huis Tafeltje Dekje, Apetito	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
j. tuinonderhoud vanuit SWW of Maatpas	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
k. kapper aan huis particulier of via Maatpas	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
l. pedicure aan huis particulier of via Maatzorg	*	ja	*	ja	*	ja	*	ja
	*	nee	*	nee	*	nee	*	nee
							*	

soort instantie/voorziening	gebruik	bekend	behoefte gebruik	behoefte informatie
m. klussendienst SWW, particulier of via Maatpas	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
n. Maatpas	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
o. Maaltijd buiten de deur Open eettafel Pijletuinen en/of De Rozenhof	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
p. Maaltijd buiten de deur SWW, Open eettafel De Hunselaer en/of De Prin- senhof	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
q. Contactbank	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
r. Gespreksgroep Rouw- verwerking	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
s. Vrijwilliger Thuis opvang voor Oudere (VTO)	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee

Indien van toepassing

U heeft aangegeven dat u vragen heeft over/moeite heeft met uw zelfredzaamheid. Vindt u het goed dat wij dit bespreken met een van onze medewerkers? Hij/zij kan u de benodigde informatie geven en/of samen met u bekijken of er een oplossing is.

* ja

* nee

Opmerkingen:

.....

.....

Mobiliteit en vervoer

41. Maakt u gebruik van een eigen vervoermiddel?

- * ja, namelijk (meerdere antwoorden mogelijk)
 - * fiets
 - * snorfiets
 - * auto
 - * anders, namelijk
- * nee, omdat

42. Is er plaatselijk openbaar vervoer bij u in de buurt? (binnen 500 meter)

- * ja
- * nee

43. Maakt u (wel eens) gebruik van het plaatselijk openbaar vervoer?

- * ja
- * nee, omdat

44. Maakt u (wel eens) gebruik van een reguliere taxi?

- * ja
- * nee, omdat

45. Reist u (wel eens) per trein?

- * ja
- * nee, omdat

46. Bent u, over het algemeen genomen, tevreden over de wijze waarop u zich buitenshuis kunt/moet verplaatsen?

- * ja
- * nee, omdat

47. Er bestaan een aantal voorzieningen op het gebied van vervoer. Maakt u gebruik van deze voorzieningen of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

soort voorziening	gebruik	bekend	behoefte gebruik	behoefte informatie
a. trein met 60+-korting	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
b. bus met 65+-korting	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
c. Regiotaxi	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
d. Valys	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
e. Begeleiding bij bezoek ziekenhuis	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
f. Vervoersvergoeding	* ja	* ja	* ja	* ja
Gemeente	* nee	* nee	* nee	* nee

Indien van toepassing

U heeft aangegeven dat u vragen heeft over/moeite heeft met het zich buitenshuis verplaatsen en/of vervoer. Vindt u het goed dat wij dit bespreken met een van onze medewerkers? Hij/zij kan u de benodigde informatie geven en/of kan samen met u bekijken of er een oplossing is.

* ja

* nee

Opmerkingen:

.....

.....

Sociale contacten en tijdsbesteding

48. Heeft u kinderen en/of kleinkinderen?

- * ja
- * nee *[ga naar vraag 51]*

49. Heeft u contact met uw kinderen en/of kleinkinderen?

- * ja, regelmatig
- * soms
- * nee, (vrijwel) nooit

50. Waar wonen uw kinderen en/of kleinkinderen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- * wonend in dezelfde gemeente
- * wonend binnen straal van 25 km
- * wonend buiten straal van 25 km binnen Nederland
- * wonend buiten Nederland, namelijk

51. Heeft u nog (andere) familie?

- * ja
- * nee *[ga naar vraag 54]*

52. Heeft u contact met uw familie?

- * ja, regelmatig
- * soms
- * nee, (vrijwel) nooit

53. Waar woont uw familie? (meerdere antwoorden mogelijk)

- * wonend in dezelfde gemeente
- * wonend binnen straal van 25 km
- * wonend buiten straal van 25 km binnen Nederland
- * wonend buiten Nederland, namelijk

54. Heeft u contact met vrienden, kennissen en/of buren?

- * ja, regelmatig
- * soms
- * nee, (vrijwel) nooit

55. Heeft u telefoon?

- * ja
- * nee

56. Maakt u gebruik van e-mail?

- * ja
- * nee

57. Maakt u gebruik van internet?

- * ja
- * nee

58. Maakt u gebruik van fax?

- * ja
- * nee

59. Heeft u hobby's?

- * ja, welke
- * nee

60. Doet u vrijwilligerswerk?

- * ja, wat voor vrijwilligerswerk
- * nee

61. Bent u, over het algemeen genomen, tevreden over de (sociale) contacten die u heeft?

- * ja
- * nee, omdat

62. Bent u, over het algemeen genomen, tevreden over de manier waarop u uw tijd doorbrengt?

- * ja
- * nee, omdat

63. Heeft u zich de afgelopen tijd (wel eens) eenzaam gevoeld?

- * vaak
- * af en toe
- * nooit (ga naar vraag 65 en sla 68 over)

64. Heeft u een idee wat u aan deze eenzaamheidsgevoelens zou kunnen doen?

- * ja, zoals
- * nee

65. Gaat u wel eens naar een diensten- of ontmoetingscentrum, bijvoorbeeld De Hunselaer in Honselersdijk, De Prinsenhof in Maasdijk of de Driehoek in Naaldwijk?

- * ja
- * nee, omdat(ga naar vraag 68)

66. Voor welke activiteiten gaat u daarheen?

.....

67. Welke activiteiten mist u in deze diensten- of ontmoetingscentra

.....

68. Wilt u iets doen aan de gevoelens van eenzaamheid?

- * ja, met de hulp van een ouderenadviseur of een andere functionaris
- * nee, geen behoefte

69. Er bestaat een aantal organisaties die verschillende vormen van tijdsbesteding aanbieden en/of die u kunnen helpen bij het uitbreiden van uw sociale contacten. Maakt u gebruik van de diensten van deze organisaties of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

	gebruik	bekend	behoefte gebruik	behoefte informatie
soort organisatie				
a. dienstencentrum voor ouderen	* ja	* ja	* ja	* ja
De Prinsenhof, Hunselaer, De Driehoek	* nee	* nee	* nee	* nee
b. sportvereniging	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
c. vrijwilligersorganisatie	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
d. ouderenbond	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
e. senioren Web	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
f. levensbeschouwelijke/religieuze instelling	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
g. bibliotheek/	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
h. SWW bewegingsact. MBVO/ yoga/ dansen/ koersbal enz.	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
i. SWW recreatieve act. Bridge / klaverjassen/ biljart / bingo	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
k. SWW educatieve act. Computer / tekenen/ schilderen	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
l. Seniorenvakanties	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee
l. Zwemmen 55+	* ja	* ja	* ja	* ja
	* nee	* nee	* nee	* nee

Indien van toepassing U heeft aangegeven dat u vragen heeft over/moeite heeft met sociale contacten en/of de manier waarop u uw tijd doorbrengt. Vindt u het goed dat wij dit bespreken met een van de medewerkers van SWW? Hij/zij kan u de benodigde informatie geven en/of samen met u bekijken of er een oplossing is.

* ja * nee

Financiën

70. De volgende vragen gaan over uw financiële situatie. Wilt u daarover praten?

- * ja
- * nee *[ga naar vraag 75.....]*

71. Kunt u rondkomen van uw inkomsten?

- * ja
- * min of meer
- * nee, omdat

72. Hoe groot is uw netto huishoudinkomen per maand?

- * minder dan het normbedrag AOW
- * alleen AOW
- * meer dan het normbedrag AOW
- * weet niet

73. Als u uw financiële positie van nu vergelijkt met die van vroeger, is uw financiële positie dan beter geworden, slechter geworden of gelijk gebleven?

- * beter geworden
- * slechter geworden
- * gelijk gebleven

74. Er bestaat een aantal regelingen op financieel gebied. Maakt u gebruik van deze regelingen of bent u er mee bekend of zou u er meer van willen weten?

soort regeling	gebruik	Bekend	behoefte gebruik	behoefte informatie
a. huursubsidie	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee
b. bijzondere bijstand	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee
c. belasting teruggaaf (in- komstenbelasting)	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee
d. kwijtschelding gemeente- lijke belastingen	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee
e. kwijtschelding water- schapslasten	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee
f. Stichting Interkerkelijk Steunfonds	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee
g. Hulp bij financiën en ad- ministratie door SWW- vrijwilliger	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee	* ja * nee

Indien van toepassing

U heeft aangegeven dat u vragen heeft over/moeite heeft met uw financiële situatie. Vindt u het goed dat wij dit bespreken met een van onze medewerkers? Hij/zij kan u de benodigde informatie geven en/of samen met u bekijken of er een oplossing is.

- * ja
- * nee

Opmerkingen:

.....

.....

.....

Contactblad (blauwe boek)

75. SWW geeft 4 keer per jaar een Contactblad uit met informatie over allerlei zaken die ouderen aangaan. Bent u bekend met dit blad?

- * ja
- * nee

76. Krijgt u het Contactblad thuis?

- * ja
- * nee

77 . Vindt u 4 uitgaven per jaar voldoende?

- * ja
- * nee

78. Leest u het blad?

- * ja
- * nee

79. Vindt u het belangrijk dat er een apart blad verschijnt met informatie voor ouderen?

- * ja
- * nee

80. Mist u nog bepaalde onderwerpen in het Contactblad?

- * Ja,
- * Nee

Afronding en informatie Dit gedeelte is bedoeld om enkele gegevens vast te leggen met het oog op het verlenen van hulp en/of vervolcontacten te registreren. Indien noodzakelijk, naam, adres en dergelijke invullen.

Naam en voorletters:
adres:
postcode:
telefoonnummer:
geslacht: * man * vrouw
geboortedatum:
burgerlijke staat:

Samenvattend:

1. U heeft aangegeven dat u vragen heeft over/moeite heeft met

uw woonsituatie

- * Ja
- * nee

uw gezondheid

- * ja
- * nee

uw zelfredzaamheid

- * ja
- * nee

uw mobiliteit en de vervoersmogelijkheden

- * ja
- * nee

uw sociale contacten/tijdsbesteding

- * ja
- * nee

uw financiële situatie

- * ja
- * nee

2. U heeft aangegeven dat u het goed vindt dat een aantal zaken aan een van onze medewerkers wordt voorgelegd.

* ja *[ga naar vraag 4]*

* nee

3. Op dit moment heeft u geen vragen of problemen. Wanneer deze zich in de toekomst voordoen, weet u dan waar u terecht kunt?

* ja

* nee

4. Vindt u het goed dat wij informatiemateriaal achterlaten?

* ja

* nee

5. Had u nog over iets anders willen praten of aan ons gesprek willen toevoegen? Heeft u nog vragen?

* ja

* nee

Opmerkingen:

.....

.....

.....

.....

Uw vragen worden voorgelegd aan Joke Raaphorst of Yvonne Scholtes, ouderenadviseurs bij Stichting Welzijn Westland Naaldwijk.